

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
N U T A R I M A S

**DĖL 2011–2020 METŲ VALSTYBINĖS SPORTO PLĖTROS STRATEGIJOS
PATVIRTINIMO**

2011 m. kovo 24 d. Nr. XI-1296
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas n u t a r i a :

1 straipsnis.

Patvirtinti 2011–2020 metų valstybinę sporto plėtros strategiją (pridedama).

2 straipsnis.

Pasiūlyti savivaldybių institucijoms dalyvauti įgyvendinant 2011–2020 metų valstybinę sporto plėtros strategiją.

SEIMO PIRMININKĖ

IRENA DEGUTIENĖ

2011–2020 METŲ VALSTYBINĖ SPORTO PLĖTROS STRATEGIJA**I. 2011–2020 METŲ VALSTYBINĖS SPORTO PLĖTROS STRATEGIJOS
SANTRAUKA****Sporto plėtros strateginis tikslas**

Sudaryti sąlygas visų Lietuvos socialinių grupių įtraukimui į sporto veiklą, taip sprendžiant itin svarbius visuomenės sanglaudos, gyvenimo kokybės gerinimo, gyventojų sveikatos ir sveikos gyvensenos, didesnio darbingumo, laisvalaikio užimtumo uždavinius ir kartu sukuriant socialinį pagrindą didelio meistriškumo sportininkų rengimo sistemai.

Strateginio tikslo įgyvendinimo kriterijai (efekto kriterijai)

Sportuojančių ir besimankštinančių gyventojų dalis Lietuvos visuomenėje sudaro:

dabartinė reikšmė (2006 m.) – 52 proc.;

siektina reikšmė (2020 m.) – 75 proc.

Organizuotai sportuojančių gyventojų dalis Lietuvos visuomenėje sudaro:

dabartinė reikšmė (2006 m.) – 9 proc.;

siektina reikšmė (2015 m.) – 20 proc.; siektina reikšmė (2020 m.) – 25 proc.

Sporto infrastruktūros objektų, tenkančių 10 000 gyventojų, skaičius:

dabartinė reikšmė (2005 m.) – 17,1;

siektina reikšmė (2015 m.) – 30; siektina reikšmė (2020 m.) – 40.

Seniūnijos, kuriose reguliariai organizuojamos bendruomenės sporto varžybos, sudaro:

dabartinė reikšmė (2006 m.) – nematuojama;

siektina reikšmė (2015 m.) – 100 proc.

Nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų procentinė dalis per metus:

dabartinė reikšmė (2006 m.) – 11,2 proc.;

siektina reikšmė (2020 m.) – 5 proc.

Mirtingumo dėl kraujotakos ligų procentinė dalis bendroje mirtingumo struktūroje:

dabartinė reikšmė (2006 m.) – 54 proc.;

siektina reikšmė (2020 m.) – 40 proc.

Numatoma vidutinė sveiko gyvenimo trukmė:

dabartinė reikšmė (2005 m.): moterų – 54,3 metų, vyrų – 51,2 metų;

siektina reikšmė (2020 m.): moterų – 70 metų, vyrų – 65 metai.

Strategijos tikslai, uždaviniai ir tikslų įgyvendinimo vertinimo kriterijai**1 tikslas**

Sistemiškai didinti visuomenės supratimą, kad fizinis aktyvumas, sportavimas yra darnios asmenybės prielaida ir visuotinė vertybė.

Rezultato kriterijai:

1. Valstybės asignavimų socialinei reklamai, skirtai sveikai gyvensenai per sportą, procentinė dalis:

dabartinė reikšmė (2006 m.) – nematuojama;

siektina reikšmė (2015 m.) – 50 proc.;

siektina reikšmė (2020 m.) – 75 proc.

2. Siekti, kad Lietuvos gyventojų fizinis aktyvumas atitiktų Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) rekomendacijas: suaugusiems:

dabartinė reikšmė (2006 m.) – nematuojama;

siektina reikšmė (2020 m.) – pusė valandos

kiekvieną dieną;

vaikams:

dabartinė reikšmė (2006 m.) – nematuojama;

	siektina reikšmė (2020 m.) – valanda kiekvieną dieną. 3. Suaugusiųjų, dalyvaujančių Nacionalinės sporto visiems plėtros programos renginiuose, skaičius: dabartinė reikšmė (2006 m.) – 95 266; siektina reikšmė (2015 m.) – 300 000; siektina reikšmė (2020 m.) – 500 000. 4. Sociologinių tyrimų duomenimis, sportas priskiriamas: dabartinė reikšmė (2006 m.) – vidutinio ir žemo prestižo sektoriui; siektina reikšmė (2020 m.) – aukšto prestižo sektoriui. 5. Teisė nuolat sportuoti pripažįstama kaip visuotinė, valstybės užtikrinama viešojo gyvenimo norma (t. y. sudarytos sąlygos Lietuvoje diegti skandinavišką modelį) – 2020 m. 6. Šalies gyventojų, organizuotai lankančių sporto klubus, viešąsias sporto įstaigas, skaičius: dabartinė reikšmė (2008 m.) – 170 000; siektina reikšmė (2020 m.) – 210 000, tarp jų moterų ir merginų: dabartinė reikšmė (2008 m.) – 47 500; siektina reikšmė (2020 m.) – 60 000.
Uždaviniai: 1. Sukurti ir tobulinti sveikos gyvensenos propagavimo (socialinės reklamos sklaidos) per visuomenės informavimo priemonės sistemą. 2. Sudaryti sąlygas reikšmingai padidinti sporto prestižą visuomenėje ir valstybės bei savivaldybių institucijose ir įstaigose. 3. Kurti ir tobulinti tarptautinio bendradarbiavimo sistemą, siekiant tinkamų socialinių sąlygų sveikos gyvensenos per sportą plėtrai Europos Sąjungoje ir pasaulio mastu. Realiai įvertinus šalies finansinius pajėgumus, valstybės įgaliotoms institucijoms ir nevyriausybinėms sporto organizacijoms siekti pritraukti į Lietuvą daugiau tarptautinių sporto varžybų ir su tuo susijusių politinių diskusijų (forumų, konferencijų), kad šalies viduje ir už jos ribų Lietuva būtų žinoma kaip aktyvi ir patikima tarptautinių sporto programų partnerė. 4. Didinti šalies gyventojų, organizuotai lankančių sporto klubus, viešąsias sporto įstaigas, sportininkų ugdymo įstaigas, skaičių. 5. Skatinti jaunimą dalyvauti savanoriškoje sporto veikloje.	
2 tikslas Sukurti ir tobulinti horizontalią sporto viešojo administravimo struktūrą, apimančią daugelį valstybės valdymo sričių ir savivaldybių institucijas, kuri sudarytų sąlygas plėtoti bendradarbiavimą su nevyriausybinėmis sporto organizacijomis ir privačiu sporto veiklos sektoriumi.	Rezultato kriterijai: 1. Universalių sporto klubų procentinė dalis, palyginti su visais sporto klubais: dabartinė reikšmė (2006 m.) – nematuojama; siektina reikšmė (2020 m.) – 50 proc. 2. Sportuojančių sporto klubuose asmenų skaičius: dabartinė reikšmė (2006 m.) – 91 999; siektina reikšmė (2015 m.) – 250 000; siektina reikšmė (2020 m.) – 350 000. Sociologinių apklausų duomenimis, gyventojai sutinka, kad vietos klubai sudaro galimybes jų fiziniam aktyvumui: dabartinė reikšmė (2006 m.) – 42 proc.; siektina reikšmė (2015 m.) – 60 proc.;

	siektina reikšmė (2020 m.) – 75 proc. 3. Sporto federacijų, asociacijų, sąjungų, veikiančių pagal Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Kūno kultūros ir sporto departamentas) patvirtintas valstybės iš dalies finansuojamas sporto šakų plėtros programas, skaičius: dabartinė reikšmė (2007 m.) – 0; siektina reikšmė (2015 m.) – 40; siektina reikšmė (2020 m.) – 50. 4. Seniūnijų, kuriose reguliariai rengiamos vietos bendruomenių sporto varžybos, skaičius: dabartinė reikšmė (2006 m.) – nematuojama; siektina reikšmė (2015 m.) – 100 proc. 5. Privataus sektoriaus finansinis indėlis į sporto plėtrą: dabartinė reikšmė (2006 m.) – nematuojama; siektina reikšmė (2020 m.) – 50 proc. 6. Iš visų sportui valstybės biudžeto skiriamų asignavimų tarpinstitucinių programų dalis sudaro: dabartinė reikšmė (2006 m.) – 3 proc.; siektina reikšmė (2015 m.) – 50 proc.; siektina reikšmė (2020 m.) – 66 proc. 7. Sporto klasių principu rengiamų jaunųjų sportininkų skaičius: dabartinė reikšmė (2008 m.) – 158; siektina reikšmė (2015 m.) – 220. 8. Sportininkų, kurie rengiasi žiemos ir vasaros olimpinėms žaidynėms, skaičius: dabartinė reikšmė (2009 m.) – 206; siektina reikšmė (2012 m.) – 220.
Uždaviniai: 1. Sudaryti teises ir ekonomines sąlygas aktyvaus ir sveiko gyvenimo būdo bei universalių sporto klubų, kaip pirminių nacionalinės sporto sistemos subjektų, sparčiam vystymuisi; skatinti jų indėlį į neformalųjį sportinį vaikų ir jaunimo ugdymą ir užimtumą, įvairių sporto šakų plėtrą, mėgėjų ir profesionaliojo sporto sąveiką. 2. Sukurti nevyriausybinių sporto organizacijų (federacijų) strateginio bendradarbiavimo su viešojo administravimo struktūromis kelių pakopų sistemą, kuri apimtų sutartinius santykius dėl bendradarbiavimo įgyvendinant Nacionalinę sporto visiems plėtros programą, visuomenės sanglaudos, nusikalstamumo prevencijos, sveikos gyvensenos programas, organizuojant sporto specialistų rengimą ir sporto veiklos leidimų išdavimą, skatinant sporto infrastruktūros plėtrą ir naudojimą, taip pat rengiant ir įgyvendinant valstybės finansuojamas strateginių sporto šakų plėtros programas, kurioms taikomi finansavimo kriterijai, susiję tiek su didžiojo sporto laimėjimais, tiek su sporto socialinės funkcijos plėtra. 3. Išplėsti savivaldybių institucijų bendradarbiavimą su Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) įgaliota institucija sporto srityje taip, kad šie įsipareigojimai apimtų Nacionalinės sporto visiems plėtros programos įgyvendinimą, bendruomenių gyvybingumo stiprinimą per sportą, sveikos gyvensenos sąlygų ir sporto infrastruktūros plėtros užtikrinimą rengiant teritorinio planavimo dokumentus ir investicijų programas; Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo taikymą ir infrastruktūros mokesčių panaudojimą, taip pat funkcijų perdavimą ir paramos bei kompensavimo sistemų už naudojimąsi sporto infrastruktūros teikimo ir sporto renginių organizavimo paslaugomis įgyvendinimą, kiek tai susiję su sporto socialine funkcija. 4. Sukurti ir tobulinti tiesioginio viešųjų ir privačių investicijų skatinimo sistemą sporto srityje, sudaryti jai palankias sąlygas, taikant mokesčių lengvatas darbdaviams už darbuotojams perkamas sporto paslaugas; PVM lengvatą verslui, kurio pagrindinę veiklą sudaro sporto paslaugos; verslo	

subjektų, investuojančių į viešosios sporto infrastruktūros plėtrą, atleidimą nuo žemės, žemės nuomos ir nekilnojamojo turto mokesčių; valstybės prioritetų sporto infrastruktūros objektų statybai įgyvendinimą; lengvatinę valstybinės žemės sklypų skyrimo tvarką ir teritorijų planavimo normatyvų suderinimą su sporto plėtros poreikiais.

5. Sukurti, tobulinti ir plėtoti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo sporto srityje sistemą, plačiau panaudojant valstybės pagalbos sporto srities ūkio subjektams galimybes, Sporto rėmimo fondo asignavimų planavimą, teisinio mechanizmo sukūrimą ir įgyvendinimą viešojo ir privataus sektorių bendrai finansuojamiems investicijų projektams sporto sektoriuje skatinti.

6. Plėtoti visų valdymo sričių, susijusių su sporto socialine funkcija, institucijų bendradarbiavimą, parengiant ir įgyvendinant fizinio aktyvumo, sveikos gyvensenos ir darbingumo, visuomenės sanglaudos per sportą, laisvalaikio užimtumo ir socialinės prevencijos bei kitas tarpinstitucines programas, kurių pagrindinis asignavimų valdytojas būtų Vyriausybės įgaliota institucija sporto srityje (o kiti šių programų asignavimų valdytojai – Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, atitinkamai pertvarkant ir išplečiant Vyriausybės įgaliotos institucijos funkcijas, stiprinant jos administracinius gebėjimus, viešojo finansavimo kriterijų laikymosi vidaus kontrolę.

7. Sukurti nuoseklaus sportininkų rengimo sistemą, pertvarkant šalies sportininkų ugdymo įstaigų veiklą, parengiant ir įgyvendinant bendruosius sportininkų ugdymo įstaigų nuostatus, sporto šakų programas ir metodikas, nustatant šių įstaigų sporto vadybininkų, trenerių profesinio pasirengimo reikalavimus.

8. Skatinti sporto šakų plėtojimo ir varžybinės veiklos efektyvumo didinimą parengiant ir įgyvendinant metodikas, leidžiančias nustatyti strategines sporto šakas, veiksmingiau remti sporto federacijų įgyvendinamas programas, užtikrinti organizuotai sportuojančių ir didelio meistriškumo sportininkų optimalų varžybų skaičių ir lygį.

3 tikslas

Plėtoti sporto srities žmogiškuosius išteklius, kad jie būtų pakankami tarpinstitucinėms socialinėms programoms įgyvendinti (didėjančiam sporto vaidmeniui visuomenėje užtikrinti).

Rezultato kriterijai:

1. Sporto specialistų darbo vietų skaičius: dabartinė reikšmė (2007 m.) – 8 759; siektina reikšmė (2015 m.) – 15 000; siektina reikšmė (2020 m.) – 20 000.
2. Etatinių sporto mokslininkų skaičius: dabartinė reikšmė (2006 m.) – 3; siektina reikšmė (2015 m.) – 20; siektina reikšmė (2020 m.) – 30.
3. Sporto specialistų, turinčių sporto veiklos leidimus, skaičius: dabartinė reikšmė (2006 m.) – 507; siektina reikšmė (2015 m.) – 10 000; siektina reikšmė (2020 m.) – 20 000.
4. Sporto medicinos specialistų skaičius: dabartinė reikšmė (2007 m.) – 27; siektina reikšmė (2020 m.) – 1 000.
5. Didelio meistriškumo sportininkų skaičius: dabartinė reikšmė (2006 m.) – 7 432; siektina reikšmė (2015 m.) – 15 000; siektina reikšmė (2020 m.) – 20 000.

Uždaviniai:

1. Plėsti ir tobulinti universitetinį sporto specialistų rengimą Lietuvos kūno kultūros akademijoje ir kitose aukštojo mokslo įstaigose taip, kad būtų atsižvelgiama į užsakovų – sporto organizacijų, verslo asociacijų, savivaldybių institucijų ir įstaigų – poreikius, kurie apibrėžiami aukštojo mokslo įstaigų ir socialinių partnerių sutartyse.

2. Įsteigti mokslinį sporto institutą prie Lietuvos kūno kultūros akademijos, sukuriant ir plečiant jo eksperimentinę bazę ir mokslo darbuotojų darbo vietas, siekiant tarptautiniu mastu konkurencingo sporto mokslo plėtros.

3. Įsteigti ir plėsti sporto specialistų studijų ir mokymo programas kolegijose, atsižvelgiant į

užsakovų – sporto organizacijų, verslo asociacijų, savivaldybių institucijų ir įstaigų – poreikius.

4. Tobulinti sporto specialistų kvalifikacijos kėlimo sistemą, derinant visų sporto specialistų interesus, pareigas ir galimybes tobulinti savo profesinę, kultūrinę, bendrąją ir socialinę kompetenciją.

5. Taikant Europoje rekomenduojamą trenerių rengimo modelį tobulinti sporto veiklos leidimų išdavimo sistemą, pagal tarptautinę praktiką akredituojant sporto organizacijas ir kai kurių kategorijų sporto specialistus, siekiant perduoti sporto veiklos leidimų išdavimo funkcijas atskirų sporto šakų federacijoms, pasiekusioms tam reikalingą kvalifikacinį lygmenį.

6. Pertvarkyti viešojo sektoriaus sporto specialistų darbo apmokėjimo sistemą, kad būtų užtikrinta reikiama šių specialistų darbo vietų plėtra nuo seniūnijų iki aukščiausių valstybės įstaigų ir institucijų, taip pat kad būtų sudarytos sąlygos konkuruoti su kitais sektoriais šalies ir tarptautinėje darbo rinkose.

7. Parengti ir įgyvendinti sporto veteranų, sportininkų, baigusį sportininkų karjerą, integravimo į naują profesinę veiklą programas, prioritetą teikiant jų įtraukimui į socialinių sporto programų įgyvendinimą (sveikos gyvensenos plėtrą ir sportą, laisvalaikio užimtumo ir socialinės prevencijos priemonių vykdymą, neformaliojo sportinio ugdymo plėtrą, profesionalių sportininkų rengimą).

8. Plėtoti sporto medicinos specialistų rengimą kaip neatskiriamą Lietuvos sporto medicinos plėtros programos dalį, apimančią tiek sporto medicinos darbuotojų rengimą, tiek bendrosios praktikos gydytojų ir kitų medicinos darbuotojų mokymą sporto medicinos pagrindų, siekiant visiems sportuojantiems asmenims užtikrinti kokybiškas ir specializuotas sporto medicinos paslaugas, kad būtų griežtai kontroliuojama jaunųjų sportininkų atranka pagal sveikatos būklę, užkertamas kelias rizikuoti savo sveikata, tinkamai nustatomi fiziniai krūviai.

9. Parengti ir įgyvendinti Lietuvos didelio meistriškumo sportininkų rengimo programą.

4 tikslas

Sukurti ir (arba) atnaujinti sporto infrastruktūrą, kad ji būtų tolygiai išplėtota visuose Lietuvos regionuose, prieinama kiekvienam gyventojui jo aplinkoje ir sudarytų tinkamas sportavimo sąlygas įvairaus amžiaus žmonėms, neįgaliesiems, mėgėjams ir didelio meistriškumo sportininkams.

Rezultato kriterijai:

1. Sportavimui ir fiziniam aktyvumui palankių parkų ir poilsio zonų, atitinkančių Europos Sąjungos standartus, tenkančių 10 000 gyventojų, skaičius:

dabartinė reikšmė (2006 m.) – 0;

siektina reikšmė (2015 m.) – 1;

siektina reikšmė (2020 m.) – 2.

2. Miestų, miestelių ir kaimų, kuriuose įrengta dviračiams pritaikyta pagrindinių gatvių infrastruktūra, procentinė dalis:

dabartinė reikšmė (2007 m.) – 0;

siektina reikšmė (2015 m.) – 30 proc.;

siektina reikšmė (2020 m.) – 50 proc.

3. Sezoninių ir nuolatinių čiuožyklių, slidinėjimo trasų skaičius 10 000 gyventojų:

dabartinė reikšmė (2007 m.) – nėra duomenų;

siektina reikšmė (2020 m.) – 3.

4. Savivaldybių, kuriose yra plaukimo baseinų, skaičius:

dabartinė reikšmė (2007 m.) – 38;

siektina reikšmė (2015 m.) – 60.

5. Rajonų savivaldybių sveikatingumo ir sporto bazių skaičius:

dabartinė reikšmė (2006 m.) – nematuojama;

siektina reikšmė (2015 m.) – 60;

siektina reikšmė (2020 m.) – 100.

6. Miestų ir rajonų savivaldybių sveikatingumo ir sporto bazių (centrų), pritaikytų neįgaliesiems, skaičius:

dabartinė reikšmė (2007 m.) – nematuojama;

siektina reikšmė (2020 m.) – 100 proc.

7. Švietimo įstaigų, kuriose dar neįrengtos universalios sporto salės, aikštynai, skaičius:

	dabartinė reikšmė (2008 m.) – 147; siektina reikšmė (2020 m.) – 0. 8. Universalių sporto aikštelių, tenkančių 10 000 gyventojų, skaičius: dabartinė reikšmė (2006 m.) – nematuojama; siektina reikšmė (2015 m.) – 5; siektina reikšmė (2020 m.) – 10. 9. Sporto bazių, skirtų didelio meistriškumo sportininkams ugdyti, tenkančių 10 000 gyventojų, skaičius: dabartinė reikšmė (2006 m.) – nematuojama; siektina reikšmė (2015 m.) – 10; siektina reikšmė (2020 m.) – 15. 10. Strateginių sporto šakų, naudojančių didelio meistriškumo sportininkams ugdyti sporto bazes Lietuvoje, procentinė dalis: dabartinė reikšmė (2007 m.) – nematuojama; siektina reikšmė (2015 m.) – 100 proc. 11. Sporto medicinos centrų skaičius 10 000 gyventojų: dabartinė reikšmė (2007 m.) – nematuojama; siektina reikšmė (2020 m.) – 2.
Uždaviniai: 1. Lietuvos gamtines ir rekreacines sąlygas plačiau pritaikyti mėgėjų ir profesionaliajam sportui, nustatant prioritetus investicijų projektams, kuriems įgyvendinti nereikia didelių lėšų kuriant sporto infrastruktūrą ir panaudojant Lietuvos gamtinės aplinkos pranašumus. 2. Sukurti ir tobulinti viešosios infrastruktūros (būsto, transporto, poilsio ir kt.) planavimo ir veiksmų koordinavimo sistemą, sudarančią sąlygas (palankią aplinką) sveikai gyvensenai ir apimančią atitinkamų teritorijų planavimo bendrųjų normatyvų parengimą, įgyvendinimą ir griežtą kontrolę, atitinkamų investicijų projektų ir programų prioritetų nustatymą, taip pat viešosios infrastruktūros pritaikymą neįgaliųjų poreikiams. 3. Sudaryti sąlygas, kad švietimo įstaigų atnaujinimo investicijų projektuose būtų laikomasi sporto infrastruktūros atnaujinimo ir (arba) sukūrimo, mokyklų aprūpinimo sporto įranga standartų reikalavimų. Sudaryti privalomą šalyje populiarių, tradicinių sporto šakų, kurias siūloma įtraukti į pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrąsias programas, sąrašą ir sukurti joms reikalingą ugdymo aplinką: higienos normas atitinkančią infrastruktūrą, šiuolaikinę sporto įrangą ir mokymo (mokymosi) priemones. 4. Nustatyti ir įgyvendinti minimalius reikalavimus, taikomus vietos sporto ir sveikatinimo infrastruktūrai, planuojant ir atliekant artimiausios gyvenamosios aplinkos pertvarkymus, ypač daug dėmesio skiriant vaikų, paauglių ir pagyvenusių žmonių sveikos gyvensenos ugdymui ir sportavimui. 5. Sutelkti investicijų lėšas universalių sporto infrastruktūros objektų tinklui optimizuoti nacionaliniu ir regionų lygiu, kad būtų pasiekti Lietuvos sporto infrastruktūros prieinamumo rodikliai, artimi vidutiniams tiek universalių, tiek specializuotų sporto infrastruktūros objektų Europos Sąjungos rodikliams. 6. Sukurti sporto medicinos centrų tinklą, kaip neatsiejamą Lietuvos sporto medicinos plėtros programos įgyvendinimo dalį, kad visoje šalies teritorijoje būtų tolygiai užtikrinta specializuota sportuojančių asmenų ir sportininkų sveikatos priežiūra. 7. Sukurti infrastruktūros objektų, atitinkančių tarptautinius reikalavimus ir pritaikytų didelio meistriškumo sportininkams rengti, tinklą, kad strateginių sporto šakų sportininkai turėtų sąlygas konkuruoti tarptautiniu lygiu.	
Strategijos įgyvendinimo stebėseną	
Uždaviniai: 1. Diegti patikimą specializuotos sporto sektoriaus statistikos sistemą. 2. Įtraukti socialinius sporto veiklos rodiklius į kasmetę šios strategijos įgyvendinimo stebėseną. 3. Matuoti šios strategijos sprendinių ir su ja susijusių valstybės programų bei priemonių efektyvumą sporto plėtros srityje.	

II. BENDROSIOS NUOSTATOS

2011–2020 metų valstybinė sporto plėtros strategija (toliau – Strategija) yra ilgalaikė strategija, tačiau kai kurie jos uždaviniai yra vidutinės trukmės ir (arba) yra vertinami ne tik ilgalaikiu, bet ir vidutiniu laikotarpiu. Ši strategija skirta visų pirma sporto valdymo sričiai, tačiau dėl savo objekto horizontalaus pobūdžio ji gali būti taikoma ir keletui valdymo sričių kaip bendroji strategija.

Šiuolaikinėje visuomenėje, kurioje dėl informacinių technologijų, transporto priemonių ir urbanizacijos yra dirbtinai suvaržomas fiziologiškai būtinas fizinis krūvis, reguliarūs fiziniai pratimai ir judėjimas, sveikos gyvensenos įgūdžiai yra būtini. Todėl daugelyje Europos šalių įgyvendinamos fizinio aktyvumo programos „Sportas visiems“ (pagal Europos chartiją „Sportas visiems“). Skandinavijos ir kai kuriose Vidurio Europos šalyse šiose programose dalyvauja net du trečdaliai gyventojų. Panaši programa pradėta įgyvendinti ir numatoma plėtoti Lietuvoje, tačiau ji negali būti atsietą nuo visos mūsų šalies sporto srities plėtros (ir bendros strategijos, į kurią turėtų būti įtrauktos sporto infrastruktūros plėtros, sveikos gyvensenos ugdymo, vaikų ir jaunimo socializacijos, nusikalstamumo prevencijos ir kitos programos, numatytas jų koordinavimas tarp institucijų).

Gyventojų senėjimas lemia didėjančią sveikatos priežiūros, socialinių ir kitų viešųjų paslaugų poreikį ir didina ligų prevencijos svarbą. Mažėjant darbingo amžiaus gyventojų, labai svarbu gerinti darbuotojų sveikatą, mažinti dėl ligų prarandamų darbo dienų skaičių, ilginti darbingą amžių, mažinti ankstyvų mirčių ir neįgalumo atvejų skaičių. Senėjančioje visuomenėje labai svarbi asmens gyvenimo kokybė, tiesiogiai veikianti jo darbingumą ir produktyvumą. Mokslas pateikia daug tarptautiniu mastu pripažintų įrodymų, kad papildomas fizinis aktyvumas laisvalaikio turi didelę įtaką daugelio ligų prevencijai (ypač siekiant išvengti kraujotakos sistemos ligų arba neįgalumų padarinių jomis susirgus).

PSO duomenimis, Lietuvos gyventojų (vyrų ir moterų) numatoma vidutinė gyvenimo trukmė 2005 m. buvo atitinkamai 65 ir 77 metai. Šis rodiklis yra gerokai mažesnis už kitų Europos šalių rodiklius. Pvz., Danijos gyventojų numatoma vidutinė gyvenimo trukmė – atitinkamai 76 ir 80 metų, Suomijos – 76 ir 82 metai, Vokietijos – 76 ir 82 metai, Norvegijos – 77 ir 82 metai. Lietuvos gyventojų sveiko gyvenimo trukmė 2002 m. buvo 59 metai tarp vyrų ir 68 metai tarp moterų (PSO duomenų bazė). Nors sveiko gyvenimo trukmė Lietuvoje kiekvienais metais ilgėja, ji labai atsilieka nuo kitų Vakarų Europos šalių, pvz., Danijos (atitinkamai 69 ir 71 metai), Olandijos (atitinkamai 70 ir 73 metai) ar Švedijos (atitinkamai 72 ir 75 metai). Širdies ir kraujagyslių sistemos ligos Lietuvoje, kaip ir visoje Europoje, buvo ir tebėra pagrindinė mirties priežastis. Fizinis pasyvumas yra vienas svarbiausių širdies ir kraujagyslių sistemos ligų rizikos veiksnių. Kraujotakos sistemos ligos sudaro didžiausią Lietuvos gyventojų mirtingumo struktūros dalį (2004 m. – 54,5 proc.). Kiekvienais metais nuo kraujotakos sistemos ligų šalyje miršta daugiau negu 20 000 žmonių. Lietuvoje nuo širdies ir kraujagyslių sistemos ligų miršta beveik dvigubai daugiau gyventojų negu vidutiniškai Europos Sąjungos valstybėse narėse. Pvz., 2005 m. mirtingumas nuo širdies ir kraujagyslių sistemos ligų buvo 391 atvejis 100 000 gyventojų ir šis skaičius yra didesnis negu kitose Europos šalyse, pvz., Čekijoje – 215, Danijoje – 182, Vokietijoje – 211, Italijoje – 174. Sporto medicinos mokslo duomenimis, papildomas 30 minučių fizinis krūvis kiekvieną dieną gali sumažinti širdies ir kraujagyslių ligų dažnį net 30–50 procentų. Sveikatos informacijos centro statistiniais duomenimis, mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų Lietuvoje sudaro daugiau kaip pusę visų mirčių kiekvienais metais, todėl akivaizdu, kad šalies gyventojų fizinio aktyvumo, sporto plėtros strategija yra būtina, norint pailginti jų sveiko gyvenimo trukmę. Tokia strategija siūloma ir daugelyje tarptautinių dokumentų (PSO chartijos, strategijos ir planai, Europos Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programos).

Kai kurios neigiamos išsivysčiusių šalių tendencijos Lietuvos dar nepasiekė (pvz., Lietuvos vaikų ir jaunimo nutukimo rodikliai kol kas gerokai palankesni, palyginti su Vakarų Europos šalimis arba Jungtinėmis Amerikos Valstijomis). Tačiau, jeigu valstybė nesiims aktyvių šių reiškinių prevencijos priemonių skatindama fizinį aktyvumą, sportavimą, mūsų šalyje taip pat daugės vadinamojo vaikų metabolinio sindromo, kuris yra daugelio ligų rizikos veiksnys, atvejų.

Sportavimo įgūdžiai turi įtakos gyvenimo kokybei ne tik dėl geresnės sveikatos, bet ir dėl sporto poveikio bendruomenės solidarumui, jaunimo socializacijai, taigi visuomenės sanglaudai. Atsižvelgiant į šiuos aspektus, Lietuvoje pradėtos įgyvendinti socializacijos per sportą programos (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. birželio 7 d. nutarimu Nr. 713 Švietimo ir mokslo ministerijai pavesta patvirtinti naują Vaikų ir jaunimo socializacijos programą), o neįgaliųjų sporto plėtra, nors ir menkai remiama, jau ir Lietuvoje tampa visuomenės gyvenimo norma.

Nors daugelyje kompleksinių valstybės strategijų ir ilgalaikių programų gyvenimo kokybės gerinimas buvo suprantamas kaip vienas iš prioritetų, o visuomenės sanglauda ir sveika gyvensena – kaip viena esminių gyvenimo kokybės sudedamųjų dalių, tačiau reikšmingas sporto vaidmuo siekiant šių tikslų nebuvo suvoktas. Todėl sporto plėtros priemonės nebuvo įtrauktos nei į sveikos gyvensenos siekio įgyvendinimą (apsiribota iš esmės tik medicinos paslaugų plėtra), nei į darnios plėtros programas (pvz., sveikos aplinkos siekinys apribojamas tik pasyviomis aplinkos apsaugos priemonėmis), o bendruomeniškumo skatinimo tikslai Lietuvos politikoje paprastai nesiejami su sporto veikla, nors kitose Europos šalyse, ypač Skandinavijoje, toks ryšys yra ypač akivaizdus. Sveikos gyvensenos siekiamybė valstybinėse strategijose niekur nebuvo apibrėžta kaip atskira horizontali sritis, privalomai matuotina greta tokių sričių kaip informacinės visuomenės arba lygių galimybių plėtra.

III. STRATEGIJOS ATITIKTIS VALSTYBĖS POLITIKOS PRIORITETAMS

Ilgalaikė ar vidutinės trukmės valstybinė sporto strategija iki šiol nebuvo rengiama. Sporto plėtros programos iki šiol buvo rengiamos atsižvelgiant į Valstybės ilgalaikės raidos strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 (Žin., 2002, Nr. [113–5029](#)). Su sporto plėtra buvo susijęs keturioliktosios Vyriausybės strateginis tikslas – kelti žmonių gerovę, stiprinti šeimą, mažinti skurdą ir socialinę atskirtį, didinti aukštos kokybės užimtumą, užtikrinti sveiką ir saugią gyvenamąją aplinką, siekti tolesnės kaimo ekonominės ir socialinės plėtros, taip pat užtikrinti švietimo, mokslo, nacionalinės kultūros ir sveikatinimo plėtrą.

Iki 2007 m. sporto plėtrai kiekvienais metais buvo skiriama kiek daugiau negu 30 mln. litų valstybės biudžeto lėšų, todėl realiai sporto plėtrai pagal šią programą nebuvo jokių galimybių. Kita vertus, iš tiesų sportui skirtos valstybės lėšos (taip pat savivaldybių lėšos) yra gerokai didesnės. Spėtina, kad didėja ir privataus verslo finansinis indėlis į sporto plėtrą. Tačiau nei bendros šios srities finansavimo apskaitos, nei kompleksinio požiūrio ir rimto bandymo koordinuoti šią sritį valstybės mastu iki šiol nebuvo.

Atsižvelgiant į Europos sporto chartiją ir Europos chartiją „Sportas visiems“, taip pat į bendrąją kitų Europos Sąjungos valstybių narių praktiką, Lietuvoje pradėta rengti ir įgyvendinti Nacionalinę sporto visiems plėtros programą. Tačiau šiai programai buvo skiriama vos 2,8 proc. nuo bendrų sporto asignavimų, kuriuos valdo Kūno kultūros ir sporto departamentas, taigi šios programos finansuojamos priemonės negali būti skirtos visiems. Vis dėlto šia programa prisidedama prie sporto socialinės funkcijos plėtros propagavimo ir, jeigu ji būtų integruota į bendrą Valstybės ilgalaikės raidos strategiją ir susieta su visuomenės suvokimą skatinančiomis priemonėmis, ji galėtų tapti tikrai veiksminga programa.

Visuomeniniais pagrindais buvo parengta ir Lietuvos sporto IV kongrese priimta Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto strategija 2005–2015 metams. Kai kurios šio dokumento nuostatos yra įtrauktos į Kūno kultūros ir sporto departamento strateginius veiklos

planus.

Visoms šioms pastangoms strategiškai ir programiškai apibrėžti sporto plėtrą būdingi tokie bendri trūkumai (kurie nėra vien sporto sektoriaus veiklos trūkumai, o daugiau bendrosios valstybės politikos spragos):

1. Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strategijoje itin mažai dėmesio skiriama plačiosios visuomenės suvokimui apie fizinio aktyvumo ir sportavimo naudą gerinti, nors šiuo metu, be sporto infrastruktūros būklės, tai vienas opiausių klausimų.

2. Nors pripažįstama, kad sporto prestižas visuomenėje yra smukęs (ir tai lemia tam tikrą šio sektoriaus administravimo sistemos vidaus rutiną, uždarumą ar net sustabarėjimą, be to, dėl nepakankamo sporto pripažinimo taip pat kyla ir daug kitų problemų: sporto profesijų klasifikacijos, nustatant sporto specialistų darbo apmokėjimo, jų ugdymo prioritetus ir kita), tačiau realių priemonių, kaip kelti sporto sektoriaus prestižą visuomenėje, iki šiol nebuvo siūloma.

3. Sporto sektoriaus administravimo sistema ir jos plėtros priemonės nebuvo horizontaliai integruotos ir koordinuojamos tarp daugelio įstaigų ir institucijų (visose viešojo administravimo struktūrose, per savivaldybių institucijas, nevyriausybines organizacijas, verslo atstovus). Apsiribota iš esmės tik sporto sektoriaus vidaus politika. Fizinis ugdymas siejamas tik su formaliojo švietimo sistemos bendrojo lavinimo mokyklose uždaviniais. Nacionalinėje sporto visiems plėtros programoje suvokta būtinybė apibrėžti pagrindinį savivaldybių vaidmenį, tačiau to iki šiol nepadaryta. Visuose sporto plėtros programų dokumentuose sprendžiami sporto sektoriaus vidaus uždaviniai, o ne valstybės strateginiai uždaviniai, įgyvendinami per sportą; tikroji sporto socialinė funkcija ir galimybės bei prioritetai liko nepakankamai suvokti.

4. Savivaldybių tikrasis vaidmuo ir prioritetas bendruomeniškam sportui plėtoti, bendruomenių gyvybingumui skatinti nėra iki galo suvoktas ir įgyvendintas; nors privataus verslo vaidmuo taip pat pažymimas, ypač dėl privačių investicijų į sporto infrastruktūrą, tačiau jo reikšmė sporto sąjudžio plėtrai ir bendradarbiavimas su socialiai atsakingo verslo atstovais kaip prioritetas liko iki galo nesuvoktas ir neįgyvendintas; savarankiškas klubų, nevyriausybinių organizacijų vaidmuo ir jų reikšmė taip pat liko nesuvokti (visos administravimo funkcijos iš esmės paliekamos Vyriausybės įgaliotai institucijai, kuri šių funkcijų šiandien negalėtų viena atlikti, jeigu tai būtų sporto plėtros administravimas visos šalies mastu).

5. Nesuvokta sporto sektoriaus viešojo administravimo reformos būtinybė (ne tik sektoriaus viduje, bet ir išorėje); finansavimo strategijoje realiai nesusieti keliamų uždavinių mastas (ypač sporto visiems srityje) ir skiriamos lėšos. Nors sporto socialinės funkcijos plėtra formaliai yra labai pageidaujama, ši prioritetą nelabai atspindi finansavimo kriterijai ir proporcijos. Kūno kultūros ir sporto departamento parengtų programų finansavimo vertinimų kriterijų užtenka, kad šiai institucijai būtų skirtos valstybės biudžeto lėšos, bet šių lėšų tikrai nepakaktų, jeigu jos būtų skiriamos tikriesiems prioritetams ir uždaviniams įgyvendinti.

6. Sporto infrastruktūros plėtrą sporto specialistai suvokia kaip svarbiausią uždavinį siekiant tikros sporto plėtros, tačiau nuolat susiduriama su menku šios problemos suvokimu visuomenėje ir nepakankamomis tam skiriamomis valstybės, savivaldybių ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų lėšomis. Bendros investicijų lėšos šiems uždaviniams 2007 m. netgi sumažėjo. Išlieka ir pačių sporto bazių skaičiaus mažėjimo ir jų nusidėvėjimo problema.

7. Nėra veiksmingos vidaus kontrolės pagal aiškiai apibrėžtus ir patikimus rodiklius sistemos (ypač Nacionalinės sporto visiems plėtros programos įgyvendinimo srityje), tai rodo ir stebėsenos rezultatai. Nors įgyvendinama oficialiosios Lietuvos sporto statistikos programa, tačiau ji nepakankamai pritaikyta valstybės naudojamų priemonių efektyvumui ir tarptautiniam palyginamumui matuoti.

IV. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO PRINCIPAI

1. Tarptautinių sporto laimėjimų ryšys su mėgėjų sporto plėtros būtinybe.
2. Darni profesionaliojo ir mėgėjų sporto plėtra.
3. Sporto srities valstybės funkcijų perdavimas nevyriausybinėms organizacijoms.
4. Sporto veiklos organizavimas iš apačios į viršų.
5. Privačių iniciatyvų skatinimas sporto srityje.
6. Skaidraus ir pagrįsto sporto viešojo finansavimo tvarkos nustatymas, įgyvendinant sporto visiems socialinę funkciją.
7. Kryptinga ir aktyvi, horizontaliai koordinuota tarp institucijų valstybės politika, kuria siekiama plėtoti sveiką gyvenseną, mėgėjų sportą, visuomenės sanglaudą ir sudaryti sąlygas sėkmingam didelio meistriškumo sportui.
8. Strategijos tikslų apibrėžimas siekiant ne tik plėtoti sportą, bet ir plėtojant sportą spręsti socialinius valstybės uždavinius.
9. Strategijos uždavinių ir priemonių įgyvendinimo vidaus ir išorės kontrolės mechanizmo nustatymas.

V. ESAMOS PADĖTIES APŽVALGA IR STRATEGINĖS IŠVADOS

Sportavimas, reguliari mankšta yra veiksmingiausi būdai puoselėti žmonių sveikatą, protinę ir fizinę pusiausvyrą ir bendrą savijautą. Tačiau, nepaisant turimų didžiojo sporto tradicijų ir sporto talentų potencialo, pagal visuomenės įsitraukimą į sporto veiklą Lietuvą galima priskirti prie atsiliekančių Europos šalių. 30–50 proc. Skandinavijos ir Centrinės Europos šalių gyventojų lankosi sporto klubuose, Lietuvoje šis rodiklis, įvairiais duomenimis, nesiekia 10 proc. Remiantis Europos Komisijos užsakymu „Eurobarometro“ 2004 m. atliktu tyrimu „ES piliečių požiūris į sportą“, Lietuvoje visiškai nesportavo ir nesimankštino 48 proc. gyventojų ir pagal sportuojančių gyventojų rodiklį Lietuva yra tik 21 vietoje tarp kitų Europos Sąjungos valstybių narių. Tik 8,7 proc. šalies gyventojų nurodė dalyvaujantys organizuotoje sporto veikloje, o Europos Sąjungos valstybių narių vidurkis buvo 17,3 proc. Lietuvos gyventojų fizinis aktyvumas yra kur kas mažesnis negu Suomijos, Olandijos, Danijos. Suaugusių Lietuvos žmonių gyvensenos tyrimų duomenimis (Kauno medicinos universiteto 1994–2006 m. duomenys), 2006 m. Lietuvoje laisvalaikio bent 30 minučių keturias ir daugiau dienų per savaitę sportuojančių žmonių buvo tik 23 proc. Nustatyta, kad 35,7 proc. vyrų ir 32,2 proc. moterų turėjo antsvorio. 2006 m. Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu atliktoje studijoje „11 ir 12 klasių mokinių sveikata ir jos pokyčiai per 5 metus“ nustatyta, kad aukštesniųjų klasių mokinių fizinis aktyvumas mažėja. Palyginti su 2000 m., mokinių fizinis aktyvumas sumažėjo 20 proc. Net 20 proc. mokinių, tarp jų daugiau mergaičių, nurodė, kad beveik niekada nesimankština.

Lietuvos gyventojų sveiko gyvenimo trukmė 2002 m. buvo 59 metai vyrų ir 68 metai moterų (PSO duomenų bazė). Nors sveiko gyvenimo trukmė kiekvienais metais ilgėja, ji labai atsilieka nuo kitų Vakarų Europos šalių, pvz., Danijos (atitinkamai 69 ir 71), Olandijos (atitinkamai 70 ir 73) ar Švedijos (atitinkamai 72 ir 75). Širdies ir kraujagyslių sistemos ligos Lietuvoje, kaip ir visoje Europoje, buvo ir tebėra pagrindinė mirties priežastis. Fizinis pasyvumas yra vienas svarbiausių širdies ir kraujagyslių sistemos rizikos ligų veiksnių.

Lietuvos gyventojų fizinis aktyvumas vangiai skatinamas tiek socialinėje aplinkoje, tiek sveikatos priežiūros įstaigose. Suaugusių Lietuvos žmonių gyvensenos tyrimo duomenimis (Kauno medicinos universiteto 1994–2006 m. duomenys), tik labai nedidelė dalis tiriamųjų teigė, kad gydytojas (6,9 proc.) ar sveikatos priežiūros specialistas (1,6 proc.) patarė didinti fizinį aktyvumą.

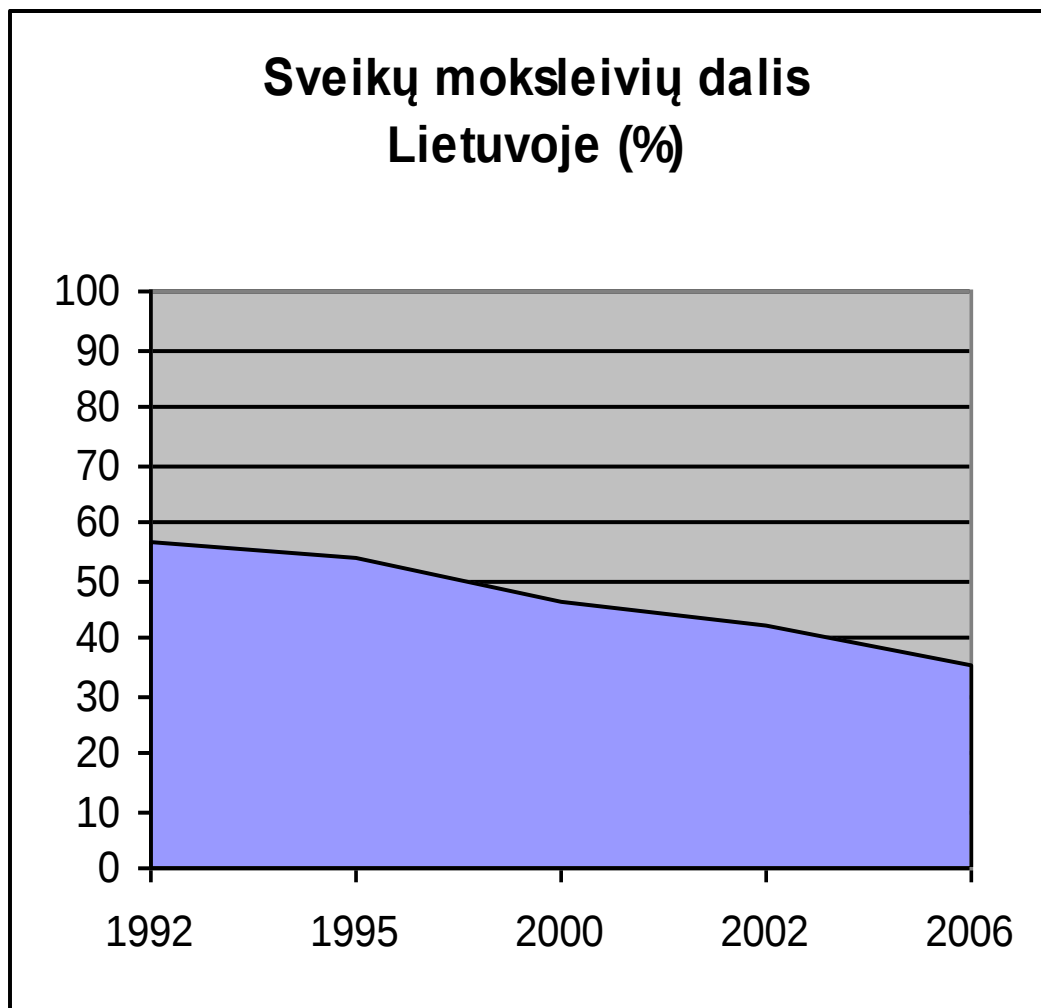
Nesukurta Lietuvos gyventojų fizinio aktyvumo stebėsenos (monitoringo) sistema, o kai kuriais atvejais dėl skirtingų fizinio aktyvumo tyrimo priemonių ir tyrimų pobūdžio gautus duomenis sunku vertinti ir lyginti su kitų šalių fizinio aktyvumo rodikliais.

Nebuvo sudaryta jokių prielaidų, kad padėtis per pastaruosius trejus metus iš esmės

pasikeistų. Prastėja ir sportininkų ugdymo įstaigų (sporto mokyklų, sporto centrų) lankomumo statistika. Išlieka didelė asmenų, pradedančių lankyti sportininkų ugdymo įstaigų pradinio rengimo grupes, kaita. Kiekvienais metais mažėja mokinių, lankančių sportininkų ugdymo įstaigas (2001 m. – 48 791, 2007 m. – 47 136). Ta pati tendencija stebima ir privačiose mokyklose. Iki šiol kaimo vaikams nesudaryta galimybė lankyti sportininkų ugdymo įstaigas. Šiose įstaigose trūksta kvalifikuotų trenerių, sporto vadybininkų. Nors visos šalyje veikiančios sportininkų ugdymo įstaigos įgyvendina tuos pačius tikslus, tačiau dėl skirtingo jų pavaldumo trenerių darbo užmokesčio skaičiavimo metodika ir darbo užmokestis yra skirtingi. Tokioms įstaigoms trūksta sporto bazių, dauguma sporto bazių neatitinka higienos reikalavimų, yra nepatrauklios.

Šalies bendrojo lavinimo mokyklose liko neįgyvendinta Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymo nuostata dėl privalomų ne mažiau kaip 3 valandų per savaitę kūno kultūros pamokų.

Visuomenės sveikatos centrų atlikta Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų mokinių sveikatos rodiklių analizė rodo, kad kiekvienais metais mažėja sveikų mokinių: 1992 m. jų buvo 56,8 proc., 1995 m. – 53,5 proc., 2000 m. – 46,3 proc., 2002 m. – 42,4 proc.

Tokia padėtis vertintina neigiamai. Panašiai tenka vertinti socialinę dezintegraciją, kurią galėtų bent iš dalies stabilizuoti didesnis visuomenės įtraukimas į sportinę veiklą. Neigiamas tendencijas sustiprina prastėjanti sporto infrastruktūra, nuolat mažėjantis sporto bazių (sporto centrų) skaičius.

Kūno kultūros ir sporto departamento 2006 m. duomenimis, Lietuvoje yra 5 103 sporto infrastruktūros objektai. Sporto statinių skaičius įvairiuose regionuose labai skiriasi, kai kur

net iki 8,6 karto. Pvz., Trakų savivaldybėje 1 000 gyventojų tenka 0,43 sporto statinio, o 1 000 darbingo amžiaus gyventojų – 0,74 sporto statinio, tuo tarpu Alytaus r. savivaldybėje 1 000 gyventojų tenka 3,27 sporto statinio, o 1 000 darbingo amžiaus gyventojų – 6,35 sporto statinio (skirtumas atitinkamai 7,6 ir 8,6 karto). Dauguma sporto salių (kurios sudaro 29,7 proc. visų sporto statinių šalyje) ir stadionų (kurie sudaro 10,4 proc. visų sporto statinių šalyje) priklauso bendrojo lavinimo ir profesinėms mokykloms, taigi jų prieinamumas suaugusiems Lietuvos gyventojams yra ribotas. Iki šiol yra skaičiuojami tik sporto objektai, neįtraukiant riedlenčių aikštelių, rekreacinių zonų, dviračių ir pėsčiųjų takų, kitos kasdieniam ir nemokamam fiziniam aktyvumui skirtos infrastruktūros.

Naujai statomose Lietuvos miestų gyvenamosiose teritorijose beveik nelieta viešų, aktyviam poilsiui skirtų erdvių.

Palyginti su Europos Sąjungos valstybėmis narėmis, Lietuvoje sporto objektų plėtra skiriasi nuo dviejų iki 150 ir daugiau kartų. Pvz., vidutiniškai Prancūzijoje 1 000 gyventojų tenka 3,5 sporto infrastruktūros objekto, iš jų lauko (atvirų) statinių – apie 2,2, o uždarų statinių – apie 1,3, tuo tarpu Lietuvoje 2005 m. 1 000 gyventojų vidutiniškai teko 1,71 sporto infrastruktūros objekto. Per paskutinius 20 metų Lietuvoje buvo pastatytas vos vienas universalus, daugiafunkcinis ir tarptautinius reikalavimus atitinkantis sporto objektas – Šiaulių arena, prie kurio statybos prisidėjo valstybė, o dalis šiuo metu veikiančių sporto bazių neatitinka net standartinių higienos normų reikalavimų.

Prasta švietimo ir profesinio rengimo įstaigų sporto infrastruktūra. Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu 2006 m. atliktoje studijoje „11 ir 12 klasių mokinių sveikata ir jos pokyčiai per 5 metus“ nustatyta, kad net 67 proc. vyresnių klasių mokinių teigia, kad jiems nesudarytos tinkamos sąlygos pajudėti ir pasimankštinti per pertraukas.

Tokia padėtis nepriimtina ne tik dėl to, kad smunka šalies prestižas, kai Lietuva dėl siaurėjančio sporto veiklos socialinio pagrindo neišnaudoja daugelio galimybių siekti sporto laimėjimų, bet ir dėl to, kad kyla pavojus pačiam tautos gyvybingumui, sukeliama neigiami padariniai jaunosios kartos sveikatai, mažinamos ne tik dabarties, bet ir ateities visuomenės geresnės gyvenimo kokybės galimybės.

Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė

Stiprybės	Silpnybės
1. Gausūs šalies rekreaciniai ištekliai (ežerai, upės, miškai, pajūris), urbanizuotuose regionuose yra daug zonų, kurios galėtų būti pritaikytos gyventojų sportavimui, sveikai gyvensenai skatinti. 2. Stiprios nacionalinės sporto tradicijos. Geri kai kurių sporto šakų tarptautiniai rezultatai. 3. Veikianti Vyriausybės įgaliota institucija, atsakinga už sporto plėtrą (Kūno kultūros ir sporto departamentas). 4. Veikiančios atskirų sporto šakų federacijos, atitinkančios tarptautinius reikalavimus. 5. Iš sovietinių laikų paveldėtas geografiškai išplėtotas sporto bazių tinklas. 6. Didėjantis bendras sporto klubų skaičius. 7. Fizinis ugdymas integruotas į formaliojo švietimo programas; Lietuvos švietimo sistemoje kūno kultūros pamokos yra privalomos. 8. Savivaldybių institucijos vykdo bendrojo	1. Mažas organizuotai sportuojančių gyventojų skaičius. Mažėjantis sporto mokyklų lankytojų skaičius. 2. Menkas institucijų bendradarbiavimas ir nedideli Kūno kultūros ir sporto departamento įgaliojimai koordinuoti tokį bendradarbiavimą. 3. Sporto veikloje, ypač sporto bazių plėtros srityje, dominuoja viešojo sektoriaus institucijos. Neskatinamos privačios investicijos į sporto infrastruktūros plėtros programas ir projektus, nenustatyti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo sporto srityje principai. 4. Lietuvos sportininkams nesudarytos lygios galimybės varžytis su užsienio šalių sportininkais. Neparengta strateginių sporto šakų plėtros programa. 5. Panaikinti sporto internatai, neįsteigti sporto šakų didelio meistriškumo sportininkų rengimo centrai, neparengta didelio meistriškumo sportininkų rengimo sistema neleidžia talentingam jaunimui atskleisti savo galimybių, o nesėkmingas atstovavimas tarptautinėse sporto varžybose

lavinimo mokyklų atnaujinimo projektus. 9. Veikianti sporto infrastruktūra prie švietimo ir kitų įstaigų. 10. Veikianti specializuota aukštojo universitetinio mokslo institucija, rengianti sporto specialistus (Lietuvos kūno kultūros akademija). Veikianti sporto specialistų tobulinimosi ir valstybinę sporto veiklos leidimų išdavimo sistema. 11. Gerėjantis visuomenės požiūris į sportą ir sportavimą. 12. Veikianti nacionalinė sporto statistikos sistema, leidžiamas sporto statistikos metraštis. 13. Valstybinėse sveikatos apsaugos strategijose nustatyti sveikos gyvensenos prioritetai.	menkina tarptautinį šalies prestižą. 6. Sporto infrastruktūra neatnaujinama, didėja jos nusidėvėjimas, dėl privatizacijos nuolat mažėja sporto bazių; valstybė ir savivaldybių institucijos beveik neinvestuoja į naujus sporto objektus; nėra šiuolaikinių sporto bazių didelio meistriškumo sportininkams rengti. 7. Gyvenvietėse mažai statoma nedidelių investicijų reikalaujančių sporto aikštynų, sporto žaidimų salių, plaukimo baseinų, futbolo aikščių, ir tai neleidžia švietimo institucijoms ir įstaigoms tinkamai organizuoti privalomo jaunuomenės fizinio ugdymo, o savivaldos institucijoms ir įstaigoms – siekti kokybiško gyventojų fizinio aktyvumo tikslų. 8. Sporto ir rekreacinių įrenginių stygius, patrauklių, šiuolaikiškų fizinio aktyvumo įrenginių stoka rekreacinėse zonose, darbo vietose ir švietimo įstaigose. 9. Dažnai sporto klubai yra tik dar viena veikiančių viešųjų institucijų (sporto mokymo įstaigų ir pan.) formalios veiklos forma. Potenciali sporto klubų bendruomeninė (socialinė) funkcija yra silpna ir valstybės neremiamą; menkas sporto infrastruktūros prieinamumas klubinei veiklai. 10. Nepakankamai kontroliuojama privačių sporto centrų paslaugų kokybė. 11. Neformaliojo švietimo sistema menkai taikoma sporto ugdymui (neįdiegtas neformaliojo vaikų švietimo krepšelis, nėra galimybių ugdymui panaudoti sporto klubų paslaugas); mokyklų sporto infrastruktūra atnaujinama lėtai. Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatose nekalbama apie sveiko, tvirto Lietuvos gyventojo ugdymą. 12. Parengtų sporto specialistų skaičius neatitinka realių poreikių; nerengiami sporto medicinos specialistai ir masažuotojai. Neparengta vyriausybinių ir nevyriausybinių organizacijų bei skirtingų žinybų bendradarbiavimo teikiant sporto veiklos leidimus sistema. Nevienoda skirtingose žinybose tą pačią veiklą atliekančių sporto specialistų darbo apmokėjimo tvarka. 13. Menkos valstybės investicijos į sveikos gyvensenos propagavimą. Šioje srityje Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija neatlieka visuomeninio transliuotojo funkcijų. Smukęs sporto sektoriaus prestižas. 14. Sporto rodikliai nesiejami su valstybės finansuojamais prioritetais. Nepanaudojamas Lietuvos sporto mokslo potencialas, neatliekama mokslo pagrindais grindžiama sporto veiklos stebėsena. Blogi visuomenės sveikatos rodikliai. 15. Dėl prastos sporto infrastruktūros ir dėl programų turinio nesudaromos minimalios fizinio aktyvumo galimybės vaikams ikimokyklinio ugdymo įstaigose, mokiniams bendrojo lavinimo
--	--

	mokyklose, studentams universitetuose, silpninama gyventojų fizinė, psichinė, intelektinė, dvasinė, socialinė darna, taip pat nesukurtos sąlygos jų individualiems sportiniams gebėjimams atskleisti. Sudarytos prielaidos blogėti suaugusių gyventojų sveikatai (kaulų traumoms ir jų retėjimui), darbinei veiklai ir gyvenimo kokybei. 16. Bendrojo lavinimo mokyklose kūno kultūra nėra laikoma lygiaverčiu dalyku tarp kitų bendrojo lavinimo dalykų. 17. Neišnaudotas sporto sektoriaus potencialas sveikai gyvensenai plėtoti, gyventojai nepakankamai informuojami apie fizinio aktyvumo naudą sveikatai, todėl didžiausia valstybės biudžeto asignavimų dalis tenka ligoms gydyti ir vaistams kompensuoti.
Galimybės	Grėsmės
1. Atnaujinta ir išplėta sporto infrastruktūra užtikrins didesnės gyventojų dalies fizinį aktyvumą, sveiką gyvenseną, gerins gyvenimo kokybę, mažins sergamumą, atsvario turinčių ir nutukusių gyventojų skaičių. Nemokamų ir šiuolaikiškų fizinio aktyvumo įrenginių plėtra mažins socialinę atskirtį ir didins jaunimo užimtumą, jaunimas bus skatinamas gyventi be žalingų įpročių ir nedaryti teisės pažeidimų, mažės nusikalstamumas. 2. Didėjanti privataus verslo investicijų dalis į sporto sektorių. Lėšų sutelkimas užtikrins sporto infrastruktūros ir sporto projektų plėtrą. 3. Sėkminga savivaldybių visuomenės sveikatos biurų veikla. 4. Tarptautinės rekomendacijos plėtoti Sporto visiems programą Europos Sąjungos valstybėse narėse ir gerosios patirties pavyzdžiai. 5. Europos Sąjungos struktūriniai fondai gali būti naudojami nacionalinės ir regioninės svarbos sporto infrastruktūros objektų statybai finansuoti. 6. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos remia bendruomenių veiklos centrų plėtrą. 7. Rengiamos ir tobulinamos valstybinės strategijos ir ilgalaikės programos, susijusios su sporto plėtros siekiniais. Įgyvendinamos su sporto plėtra susijusios visuomenės sanglaudos stiprinimo tarpinstitucinės programos (vaikų ir jaunimo socializacijos, neįgalųjų integracijos ir kitos).	1. Valstybė nesiekia sudaryti patrauklių sąlygų privačiam verslui investuoti į sporto plėtrą. 2. Didėjanti emigracija į Europos Sąjungos valstybes nares, didėjantis sporto specialistų trūkumas ir nelanksti jų darbo apmokėjimo sistema, trukdanti išlaikyti aukštos kvalifikacijos sporto specialistus Lietuvoje; kompetentingų specialistų trūkumas ir jų emigracija iš šalies ar perėjimas į kitus šalies ūkio sektorius. 3. Skiriamos minimalios savivaldybių biudžetų lėšos sporto objektų atnaujinimui, priežiūrai ir statybai finansuoti. 4. Sporto infrastruktūros plėtra neintegruota į savivaldybių institucijų programas, planingai neplėtojama gyvenamosios aplinkos vietos sporto infrastruktūra. 5. Miestų žaliųjų plotų nykimas dėl motorinių transporto priemonių saugojimo vietų stokos ir jų užstatymo nerekreacinės paskirties objektais. 6. Sporto veikla nepripažįstama reikšminga priemone bendruomenių gyvybingumui stiprinti. 7. Sveikos gyvensenos, darbingumo, laisvalaikio užimtumo, visuomenės dezintegracijos prevencijos siekiniai valstybės strategijose ir programose lieka deklaratyvūs, realiai menkai remiami iš valstybės finansuojamų specialiųjų ir tarpinstitucinių programų. Dėl menko tarpinstitucinių programų finansavimo lieka neišnaudotas sporto sektoriaus potencialas visuomenės dezintegracijos prevencijai, laisvalaikio užimtumui, sveikatai ir darbingumui stiprinti.

Strateginės išvados:

1. Sporto plėtra nepripažinta kaip esminis valstybės prioritetas, skirtas gyventojų sveikai gyvensenai ugdyti, gyvenimo kokybei gerinti, sveikatai ir visuomenės sanglaudai stiprinti.

Sporto socialinė funkcija nepripažįstama itin reikšmingu visuomenės raidos veiksniumi ir jam paliekamas tik sporto laimėjimų – tarptautinio šalies įvaizdžio, tautinės ir pilietinės savimonės stiprinimo – vaidmuo (kuris yra labai svarbus, bet nepakankamas).

2. Valstybės institucijos ir įstaigos (Kūno kultūros ir sporto departamentas, savivaldybių institucijos ir joms pavaldžios įmonės) negali iš esmės pakeisti susidariusios padėties be privataus verslo pagalbos. Norint padaryti esminį šuolį ir pasivyti kaimynines šalis, reikia kuo greičiau parengti ir įgyvendinti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo modelio ir privačios iniciatyvos skatinimo priemonių planą, siekiant įgyvendinti šioje strategijoje iškelto uždavinį.

3. Sportas nepelnytai izoliuojamas kaip atskiras, nedidelis viešojo administravimo sektorius, nors iš tiesų ši sritis yra visuotinė, t. y. tarpžinybinė, sudaro svarbią savivaldybių institucijų funkciją, todėl į ją turi būti plačiai įtrauktos nevyriausybinių organizacijų ir privataus verslo iniciatyvos. Vyriausybės įgaliojimai institucijai priskirtos funkcijos yra nepakankamos sporto plėtrai koordinuoti. Sporto finansavimas nesiejamas su jo socialinės funkcijos įgyvendinimu.

4. Nelanksti ir nepakankama (neatitinkanti tikrųjų plėtros poreikių) sporto specialistų rengimo, jų tobulinimosi ir sporto veiklos leidimų sistema. Vyriausybės įgaliojama institucija nelinkusi perduoti nevyriausybiniams organizacijoms jokių savo funkcijų, susijusių su žmoniškųjų išteklių plėtra mėgėjų ir profesionaliojo sporto srityse.

5. Sporto plėtra nesiejama su sistemingu sporto infrastruktūros objektų atnaujinimu ir statyba (tiek geografiškai, tiek pagal specializuotus plėtojamų sporto šakų poreikius). Beveik ignoruojamas sporto plėtros regioninis, savivaldybių lygmuo. Valstybė neinvestuoja ir į šalies sporto tarptautinį konkurencingumą, kiek tai susiję su fizinėmis sąlygomis didelio meistriškumo sportininkams rengti. Lietuvos sportininkams nesudarytos lygios galimybės varžytis su užsienio šalių sportininkais (dėl to didėja gabių Lietuvos sportininkų emigracijos tikimybė).

6. Nepanaudojamas šalies mokslo potencialas, nefinansuojamos sportininkų ugdymo programos, nevykdoma mokslu pagrįsta sporto strateginė plėtra ir veiksminga stebėseną.

VI. STRATEGINIS TIKSLAS IR SU JUO SUSIJĘ TIKSLAI

Šios strategijos vizija – tai sporto socialinės funkcijos (ir socialinio pagrindo) plėtra laisvosios rinkos ekonomikoje ir visuomenėje, kurioje aktyviai remiama privati iniciatyva.

Sporto socialinė funkcija apima gyventojų sveikatos ir sveikos gyvensenos, didesnio darbingumo, visuomenės sanglaudos, laisvalaikio užimtumo strateginius uždavinius (didysis sportas taip pat atlieka visuomenės tautinio ir pilietinio sąmoningumo ugdymo funkciją). Pagrindinis šios funkcijos rodiklis – sportuojančių gyventojų skaičius, įvairių visuomenės grupių įtraukimas į sporto veiklą. Toks įtraukimas padeda įveikti visuomenės susvetimėjimą, atkurti socialinius vietos bendruomenių ryšius nepriklausomai nuo gyventojų amžiaus, socialinės padėties, išsilavinimo, profesijos ir (arba) kitų socialinių skirtumų.

Taigi, remiantis šia vizija, strateginį sporto plėtros tikslą galima apibrėžti taip: sudaryti sąlygas visų Lietuvos socialinių grupių įtraukimui į sporto veiklą, taip sprendžiant itin svarbius visuomenės sanglaudos, gyvenimo kokybės gerinimo, gyventojų sveikatos ir sveikos gyvensenos, didesnio darbingumo, laisvalaikio užimtumo uždavinius ir kartu sukuriant socialinį pagrindą didelio meistriškumo sportininkų rengimo sistemai.

Atsižvelgiant į tautinį charakterį, Lietuvoje motyvaciją fiziniam aktyvumui, sportavimui lengviausia būtų kurti sistemingai organizuojant įvairias viešas sporto varžybas (bendruomenėse ir platesniu mastu), taip pat kuriant palankią aplinką organizuotam ir savarankiškam sportavimui. Tikimasi, kad investicijos į sporto socialinės funkcijos plėtrą dėl šios veiklos prevencinių ypatybių sumažintų valstybės išlaidas sveikatos apsaugai ir viešajai tvarkai, nusikalstamumo ir kitų socialinių problemų padarinių šalinimui, gerintų gyvenimo kokybę, skatintų garbingos konkurencijos (varžymosi ir bendradarbiavimo) tradicijas

visuomenėje. Be to, tokios investicijos, palyginti su jų efektu, būtų gana nedidelės dėl dar neišblėsusios tautos sportinės dvasios, noro ir iniciatyvos sportuoti.

Atsižvelgiant į pateiktas išvadas, Strategijoje nustatomos tokios prioritetinės sporto plėtros Lietuvoje kryptys (susijusios su Strategijoje apibrėžtu pagrindiniu sporto socialinės funkcijos plėtros tikslu):

1. Sporto vaidmens visuomenėje didinimas (suvokimo, kad sveika gyvensena, sportavimas yra neatsiejami nuo gyvenimo kokybės, skatinimas ir sporto prestižo, jo bendruomeninės funkcijos stiprinimas).

2. Teisinė ir administracinė pertvarka horizontaliam sporto reglamentavimui užtikrinti (kad sporto plėtra būtų siekiama didesnės visuomenės sanglaudos ir gyvenimo kokybės gerinimo, o sporto finansavimo politikoje būtų atsižvelgiama į jo ugdomųjų ir kitų įvairiapusių socialinių funkcijų įgyvendinimą nepriklausomai nuo sporto veiklos subjekto nuosavybės formos ir (arba) jo institucinės priklausomybės).

3. Žmogiškųjų išteklių plėtra didėjančiam socialiniam sporto vaidmeniui užtikrinti (decentralizuotas sporto organizatorių rengimas, planingas kitų sporto specialistų rengimas mėgėjų ir profesionaliajam sportui; savivaldybių institucijose ir įstaigose bei valstybės institucijose dirbančių sporto specialistų įtraukimas į Nacionalinės sporto visiems plėtros programos įgyvendinimą).

4. Bazinės sporto infrastruktūros mėgėjams ir didelio meistriškumo sportininkams plėtra (teritorinio planavimo derinimas su sporto veiklos poreikiais, švietimo įstaigų sporto infrastruktūros atnaujinimas, valstybės ir savivaldybių institucijų prioritetų dėl investicinių sporto srities projektų nustatymas ir palankių sąlygų infrastruktūrai kurti ir sporto paslaugoms teikti).

5. Valstybinės sporto institucijos galių ir kompetencijos didinimas sporto plėtrai užtikrinti, jos statuso stiprinimas valstybės valdymo sistemoje (valstybės sporto politikai formuoti, organizuoti, koordinuoti ir jos įgyvendinimui kontroliuoti steigiamą Sporto ministeriją).

VII. STRATEGIJOS PAGRINDINĖS GAIRĖS (TIKSLAI, UŽDAVINIAI, PRIEMONĖS (VEIKSMAI), JŲ REZULTATAI IR VERTINIMO KRITERIJAI)

1 tikslas. Sistemingai didinti visuomenės suvokimą, kad fizinis aktyvumas, sportavimas yra asmens darnos prielaida ir visuotinė vertybė

Lietuvos sporto IV kongrese (2005 m.) priimtoje Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto strategijoje 2005–2015 metams konstatuojama, kad sporto sektoriaus ir apskritai sporto prestižas yra smukęs ir toliau smunka, tačiau valstybė nesiėmė jokių politinių priemonių tokiai padėčiai pakeisti.

Tik po dvejų metų, 2007 m., grupė sportininkų ir nusipelnusių trenerių kreipėsi į Respublikos Prezidentą, Lietuvos Respublikos Seimą (toliau – Seimas), Vyriausybę ir Lietuvos sporto institucijų vadovus dėl sporto sektoriuje susidariusios padėties, didelio meistriškumo sportininkų rengimo problemų. Seimas ėmėsi iniciatyvos ir priėmė sprendimą surengti konferenciją „Valstybės sporto politika: problemos ir jų sprendimo būdai“ ir aptarti iškilusias problemas. Konferencijos dalyviai konstatavo, kad Lietuvoje nėra parengtų modernios, aiškiais principais ir teisinėmis normomis grindžiamos sporto politikos gairių. Remiantis šios konferencijos rezoliucija, priimtas Seimo 2007 m. gegužės 10 d. nutarimas Nr. X-1118, kuriame pasiūlyta Vyriausybei parengti 2008–2020 metų valstybės kūno kultūros ir sporto strategiją ir pateikti ją tvirtinti Seimui.

Taigi šioje strategijoje siūlomi uždaviniai ir priemonės apima ne tik apskritai sporto ar sporto sektoriaus prestižo didinimą, bet ypač jo socialinės vertės, jo socialinės funkcijos plėtros naudos ir ryšio su gyvenimo kokybe suvokimo didinimą. Toks suvokimas negali būti vien abstraktus – jis turi reikštis realiu, viešu valstybės apsisprendimu skatinti sporto plėtrą,

stiprinti jo socialinį pagrindą (paskirtį ir prieinamumą visiems), suderinti savo politiką šioje srityje ne tik vertikaliai, bet ir horizontaliai – pasitelkiant šiam tikslui visą švietimo sistemą, plečiant tarpinstitucines programas prioritetiškai plėtojant tarptautinį bendradarbiavimą, panaudojant Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšas, taip pat tobulinant viešojo administravimo gebėjimus ir tvarką. Visų šių pokyčių tikslas – ne tiek sportininkams ar sporto specialistams, bet pačiai visuomenei reikalinga sporto plėtra. Šios strategijos tikslas – spręsti ne tiek paties sporto, kiek visuomenės problemas, nes sportas, kaip visuomenės reiškiny, gali padėti įgyvendinti šį tikslą. Valstybė privalo įvairiais būdais skatinti ir remti pačių žmonių sporto sąjūdį, sudaryti sąlygas sporto paslaugų verslo iniciatyvoms. Taigi sporto prestižo ir visuomenės suvokimo didinimo priemonės padėtų pakeisti iki šiol buvusią padėtį, kai valstybė formulavo sporto plėtros strateginį tikslą, o realiai tokios plėtros nebuvo ir negalėjo būti.

Uždaviniai:

1.1. Sukurti ir tobulinti sveikos gyvensenos, fizinio aktyvumo propagavimo (socialinės reklamos sklaidos) per visuomenės informavimo priemones sistemą.

1.2. Parengti ir įgyvendinti sveikos gyvensenos, fizinio aktyvumo skatinimo programą formaliojo ir neformaliojo švietimo sistemoje, atsižvelgiant į įvairias amžiaus grupes (vaikų, paauglių, jaunimo ir suaugusiųjų), taip pat – neformaliojo švietimo (ikimokyklinio amžiaus, popamokinio ugdymo ir mokymosi visą gyvenimą) aplinkoje.

1.3. Sudaryti sąlygas reikšmingai padidinti sporto prestižą visuomenėje ir valstybės bei savivaldybių institucijose ir įstaigose.

1.4. Kurti ir tobulinti tarptautinio bendradarbiavimo sistemą, kuri užtikrintų tinkamas socialines sąlygas sveikos gyvensenos plėtrai Europos Sąjungos ir pasaulio mastu.

1.5. Pasiiekti, kad 2020 m. ne mažiau kaip 210 000 šalies gyventojų organizuotai lankytų miestų ir rajonų sporto klubus, viešąsias sporto įstaigas ir įmones, sportininkų ugdymo įstaigas.

Priemonės, veiksmų kryptys:

1.1 uždavinys. Sukurti ir tobulinti sveikos gyvensenos, fizinio aktyvumo propagavimo (socialinės reklamos sklaidos) per visuomenės informavimo priemones sistemą:

1.1.1. Valstybės finansuojamos sveikos gyvensenos per sportą socialinės reklamos kampanijų planavimas ir įgyvendinimas kartu su Sveikatos apsaugos ministerija (vertinimo kriterijus: bendra tokios socialinės reklamos auditorija kiekvienais metais).

1.1.2. Sisteminga mėgėjų sporto renginių ir sporto plėtros procesų viešinimo programa, skiriant tam lėšų iš Sporto rėmimo fondo biudžeto (vertinimo kriterijus: viešinimo programai skirta asignavimų dalis pagal Sporto rėmimo fondo programą).

1.1.3. Integracija į Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos (visuomeninio transliuotojo) strategiją, konkrečiai numatant, kad sportui ir sveikai gyvensenai propaguoti skirtos laidos sudarytų ne mažiau kaip vidutiniškai 4 valandas eterio laiko per parą ir proporcingai įvairiose laiko zonose (vertinimo kriterijus: sportui ir sveikai gyvensenai propaguoti skirtų laidų procentinė dalis Lietuvos televizijos programoje ir Lietuvos radijo programoje).

1.1.4. Sporto žurnalistikos ir visuomenės informavimo priemonių plėtros skatinimas, koreguojant žurnalistų studijų programas, nustatant radijo ir televizijos strateginės plėtros prioritetus (vertinimo kriterijus: parengtų sporto žurnalistų skaičius kiekvienais metais; specializuotų sportui skirtų visuomenės informavimo priemonių skaičius; sporto laidos komercinio radijo ir televizijos programose – tokių laidų trukmė vidutiniškai per savaitę).

1.2 uždavinys. Parengti ir įgyvendinti sveikos gyvensenos, fizinio aktyvumo skatinimo programą formaliojo ir neformaliojo švietimo sistemoje:

1.2.1. Integracija į ikimokyklinio ugdymo programas (vertinimo kriterijus: ikimokyklinio ugdymo įstaigų, kuriose įgyvendinamos kūno kultūros programos pagal Švietimo ir mokslo ministerijos ir Kūno kultūros ir sporto departamento reikalavimus, skaičius ir procentinė dalis).

1.2.2. Integracija į švietimo bendrojo lavinimo programas (vaikų, paauglių ir jaunimo grupėse) (vertinimo kriterijai: švietimo įstaigų, kuriose įgyvendinamos fizinio ugdymo programos pagal privalomų ne mažiau kaip 3 valandų per savaitę kūno kultūros pamokų sistemą, skaičius; švietimo įstaigų, kuriose įgyvendinamos fizinio aktyvumo skatinimo programos, derinant formaliojo ir neformaliojo ugdymo priemones, skaičius).

1.2.3. Integracija į sportininkų ugdymo įstaigų programas (vertinimo kriterijus: sportininkų ugdymo įstaigų, kuriose įgyvendinamos sveikos gyvensenos programos, skaičius).

1.2.4. Integracija į bendrojo lavinimo mokyklų (būreliai, sekcijos, mokyklų sporto klubai) neformaliojo sportininkų ugdymo programas (vertinimo kriterijus: būrelių, sekcijų, klubų, kuriuose įgyvendinamos sveikos gyvensenos programos, skaičius).

1.2.5. Integracija į profesinio mokymo ir aukštojo mokslo specialistų rengimo programas (ypač akademinio jaunimo fizinio ugdymo) (vertinimo kriterijus: akademinį įstaigų, kuriose įgyvendinamos Švietimo ir mokslo ministerijos ir Kūno kultūros ir sporto departamento patvirtintos fizinio ugdymo ir fizinio aktyvumo skatinimo programos, skaičius).

1.2.6. Integracija į valstybės plėtojamo suaugusiųjų švietimo (mokymosi visą gyvenimą) aplinką (vertinimo kriterijus: nuotolinio ir tęstinio mokymo kursų, skirtų fiziniam aktyvumui ir sportiškumui skatinti, skaičius).

1.3 uždavinys. Sudaryti sąlygas reikšmingai padidinti sporto prestižą visuomenėje ir valstybės bei savivaldybių institucijose ir įstaigose:

1.3.1. Nacionalinės sporto visiems sąjūdžio skatinimo sistemos sukūrimas ir įgyvendinimas (vertinimo kriterijus: bendras paskatintų sporto visiems sąjūdžio organizatorių skaičius, taip pat – atskirose valdymo srityse, savivaldybėse, švietimo įstaigose, nevyriausybiniuose organizacijose; renginių, skirtų sporto visiems sąjūdžio organizatorių skatinimui, metinis grafikas).

1.3.2. Valstybės ir savivaldybių prizų fondų įsteigimas institucijų ir asmenų, pasiekusių geriausių rezultatų organizuojant sporto visiems sąjūdį, kasmečiam pagerbimui (vertinimo kriterijai: Vyriausybės įsteigtų metinių nominacijų sporto visiems sąjūdžiui nusipelnusioms institucijoms, pareigūnams, savivaldybių institucijoms, švietimo įstaigoms, nevyriausybiniams organizacijoms, verslo ir žiniasklaidos atstovams pagerbti, skaičius).

1.3.3. Didinti šalies bendrojo lavinimo mokyklose kūno kultūros pamokų svarbą, siekti, kad kūno kultūros dalykas būtų prilygintas kitiems dalykams ir vertinamas pažymiu (vertinimo kriterijus: pamokos vertinamos pažymiu).

1.3.4. Sporto viešojo administravimo kokybės gerinimas ir sporto kompetencijos ugdymas kituose viešo administravimo sektoriuose (vertinimo kriterijus: valstybės tarnautojų, dalyvaujančių administracinių gebėjimų stiprinimo programose, skirtose sportui, skaičius kiekvienais metais).

1.4 uždavinys. Kurti ir tobulinti tarptautinio bendradarbiavimo sistemą, kuri užtikrintų tinkamas socialines sąlygas sveikos gyvensenos plėtrai Europos Sąjungos ir pasaulio mastu:

1.4.1. Vyriausybės įgaliotos institucijos ir nevyriausybinių organizacijų dalyvavimas tarptautinėse ir (arba) tarptautiniu mastu remiamose fizinio aktyvumo, sveikos gyvensenos programose (vertinimo kriterijus: tarptautinių programų, skirtų fizinio aktyvumo ir sveikos gyvensenos plėtrai, kuriose dalyvauja Lietuva, skaičius).

1.4.2. Vyriausybės įgaliotos institucijos ir nevyriausybinių organizacijų dalyvavimas tarptautinėse politinėse iniciatyvose, susijusiose su sporto plėtra, ir jų skatinimas (vertinimo

kriterijai: sportui skirtų tarptautinių iniciatyvų, kuriose dalyvauja Lietuva, skaičius; iniciatyvų, kurių atsiradimą ir plėtrą paskatino Lietuva, skaičius; sporto sričiai skirtų tarptautinių dokumentų, kuriuos rengiant ir sudarant dalyvavo Lietuva, skaičius).

1.5 uždavinys. Pasiiekti, kad 2020 m. ne mažiau kaip 210 000 šalies gyventojų organizuotai lankytų miestų ir rajonų sporto klubus, viešąsias sporto įstaigas ir įmones, sportininkų ugdymo įstaigas:

1.5.1. 2020 m. ne mažiau kaip 57 gyventojams iš 1 000 turi būti sudarytos sąlygos kiekviename mieste ir rajone sportuoti organizuotai (vertinimo kriterijus: organizuotai sportuojančių gyventojų skaičius).

1.5.2. Aktyviau plėtoti moterų ir merginų sportą (vertinimo kriterijus: sportuojančių moterų ir merginų skaičius).

1.5.3. Didinti sportininkų ugdymo įstaigose (sporto mokyklose, sporto centruose) sportuojančio jaunimo skaičių (vertinimo kriterijus: sportininkų ugdymo įstaigose sportuojančio jaunimo skaičius).

Rezultato kriterijai

Valstybės asignavimai socialinei reklamai, skirtai sveikai gyvensenai per sportą propaguoti, 2015 m. pasieks 50 proc. visų valstybės asignavimų socialinei reklamai.

Valstybės asignavimai socialinei reklamai, skirtai sveikai gyvensenai propaguoti, 2020 m. pasieks 75 proc. visų valstybės asignavimų socialinei reklamai.

Suaugusiųjų, dalyvaujančių Nacionalinės sporto visiems plėtros programos renginiuose, skaičius 2015 m. pasieks 300 000, o 2020 m. – 500 000.

Sociologinių tyrimų duomenimis, sporto sektorius 2020 m. Lietuvoje bus priskiriamas aukšto prestižo socialiniam sektoriui.

Teisė nuolat sportuoti 2020 m. bus pripažįstama kaip visuotinė, valstybės užtikrinama viešojo gyvenimo norma (t. y. sudarytos sąlygos Lietuvoje diegti skandinaviską modelį).

Bus padidėjęs tarptautinių institucijų ir programų, skirtų fiziniam aktyvumui didinti, veiksmingumas ir Lietuvos tarptautinis vaidmuo šioje srityje.

Šalies gyventojų, organizuotai lankančių sporto klubus, viešąsias sporto įstaigas ir įmones, sporto mokymo įstaigas, skaičius; išaugęs sportuojančių moterų ir merginų skaičius: 2020 m. gyventojų, organizuotai lankančių sporto klubus, kitas sporto įstaigas, – 210 000, iš jų moterų ir merginų – 60 000.

2 tikslas. Sukurti ir tobulinti horizontalią sporto viešojo administravimo struktūrą

Sukurti ir tobulinti horizontalią sporto viešojo administravimo struktūrą, apimančią daugelį valstybės valdymo sričių ir savivaldybių institucijas, kuri sudarytų sąlygas plėtoti bendradarbiavimą su nevyriausybinėmis sporto organizacijomis ir privačiu sporto veiklos sektoriumi.

Uždaviniai:

2.1. Sudaryti teisinės ir ekonominės sąlygas universalių sporto klubų, kaip pirminių nacionalinės sporto sistemos subjektų, sparčiai plėtrai.

2.2. Sukurti nevyriausybinių sporto organizacijų (federacijų, asociacijų, sąjungų, lygų, draugijų, komitetų ir kitų organizacijų) viešojo administravimo struktūrų kelių pakopų strateginio bendradarbiavimo sistemą.

2.3. Plėsti savivaldybių institucijų bendradarbiavimą su Vyriausybės įgaliota institucija sporto srityje.

2.4. Sukurti ir tobulinti viešųjų ir privačių investicijų tiesioginio skatinimo sistemą sporto srityje ir sudaryti jai palankias sąlygas.

2.5. Sukurti, tobulinti ir plėtoti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo sporto srityje sistemą.

2.6. Plėtoti visų valdymo sričių, susijusių su sporto socialine funkcija, institucijų

bendradarbiavimą.

2.7. Sukurti nuoseklaus sportininkų rengimo sistemą, pertvarkant sportininkų ugdymo įstaigų darbą.

2.8. Skatinti sporto šakų plėtojimo ir varžybinės veiklos efektyvumą.

Priemonės, veiksmų kryptys:

2.1 uždavinys. Sudaryti teisinės ir ekonominės sąlygas universalių sporto klubų, kaip pirminių nacionalinės sporto sistemos subjektų, sparčiai plėtrai:

2.1.1. Sporto klubo teisinio statuso ir pagrindinio vaidmens sporto sistemoje įtvirtinimas Lietuvos Respublikos sporto įstatyme ir kituose teisės aktuose; universalių sporto klubų (mišrių pagal kultivuojamas sporto šakas ir pagal įvairius profesionaliojo ar mėgėjų sporto lygmenis) prioriteto įtvirtinimas teisės aktuose ir sporto finansavimo metodikose (vertinimo kriterijai: universalių sporto klubų skaičius ir procentinė dalis, palyginti su visais sporto klubais; sporto klubuose sportuojančių asmenų skaičius).

2.1.2. Sporto klubų ir viešosios sporto infrastruktūros naudojimo (sporto bazių, sportininkų ugdymo įstaigų infrastruktūros) teisinių santykių apibrėžimas ir organizacinės sistemos sukūrimas ir įgyvendinimas (vertinimo kriterijus: per sociologinę apklausą apklaustų gyventojų, teigiančių, kad jų artimiausioje aplinkoje veikiantys sporto klubai sudaro reikiamas sąlygas mankštintis ir sportuoti, skaičius).

2.1.3. Valstybinės kompensavimo sistemos už sporto klubų atliekamas socialinės integracijos ir socialinių problemų prevencijos funkcijas sukūrimas ir plėtojimas (vertinimo kriterijus: moterų, vaikų, vyresnio amžiaus žmonių, neįgaliųjų ir pažeidžiamų socialinių grupių sportavimo sporto klubuose statistika).

2.1.4. Sporto klubų ir švietimo įstaigų (bendrojo lavinimo mokyklų) bendradarbiavimo strategijos, skirtos visoms amžiaus grupėms, diegimas (vertinimo kriterijus: neformaliojo ugdymo mokinio krepšelio dalis, skirta sporto ugdymui, naudojama išorės sporto klubų įvairioms amžiaus grupėms teikiamoms paslaugoms įsigyti).

2.2 uždavinys. Sukurti nevyriausybinį sporto organizacijų (federacijų, asociacijų, sąjungų, lygų, draugijų, komitetų ir kitų organizacijų) ir viešojo administravimo struktūrų kelių pakopų strateginio bendradarbiavimo sistemą:

2.2.1. Atskirų sporto šakų plėtros funkcijų perdavimas nevyriausybiniams organizacijoms (sporto federacijoms) pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintas atitinkamų sporto šakų plėtros programas (vertinimo kriterijus: sporto federacijų, veikiančių pagal Vyriausybės patvirtintas sporto šakų plėtros programas, skaičius).

2.2.2. Sporto federacijų, kaip universalių tarpininkų tarp valstybės, savivaldybių institucijų ir sportuojančios visuomenės, tarp viešojo administravimo ir verslo struktūrų, tarp akademinės institucijų ir sportuojančios visuomenės, tarp savivaldybių institucijų ir sporto klubų, veiklos stiprinimas (vertinimo kriterijus: sporto federacijų dalyvavimo sporto visiems sąjūdyje statistika).

2.2.3. Sporto federacijų rengiamose sporto šakų plėtros programose nustatytų priemonių įtraukimas į Nacionalinę sporto visiems plėtros programą ir kitų socialinių sporto programų tikslus, uždavinius ir siekiamus rezultatus (vertinimo kriterijus: valstybės lėšos, skirtos federacijų atliekamai sporto visiems sąjūdžio veiklai finansuoti kiekvienais metais).

2.2.4. Sporto federacijų, asociacijų, sąjungų, lygų, draugijų, komitetų ir savivaldybių institucijų partnerystė planuojant sporto infrastruktūros plėtrą, sistemingai organizuojant sporto renginius (varžybas, žaidynes, festivalius) vietos bendruomenėms, puoselėjant sportininkų ugdymo įstaigas, sporto centrus, globojant nuolat veikiančių sporto klubų steigimą ir veiklą (vertinimo kriterijus: savivaldybių, sudariusių bendradarbiavimo sutartis su sporto federacijomis, asociacijomis, sąjungomis, lygomis, draugijomis, komitetais, skaičius).

2.2.5. Sporto federacijų, asociacijų, sąjungų, lygų, draugijų, komitetų vaidmens ugdant sporto specialistus ir sudarant sąlygas jų tobulinimuisi stiprinimas (vertinimo kriterijus: sporto

specialistų, įgijusių kvalifikaciją sporto federacijų, asociacijų, sąjungų, lygų, draugijų, komitetų struktūrose, skaičius per metus).

2.3 uždavinys. Plėsti savivaldybių institucijų bendradarbiavimą su Vyriausybės įgaliota institucija sporto srityje:

2.3.1. Nacionalinės sporto visiems plėtros programos pagrindinės misijos ir kitų sporto socialinių programų įgyvendinimo funkcijų perdavimas savivaldybėms, kurios dalį funkcijų pavestų sportininkų ugdymo įstaigoms, klubams ir kitoms nevyriausybiniams organizacijoms (vertinimo kriterijus: Nacionalinei sporto visiems plėtros programai ir kitoms sporto programoms skirtos lėšos iš savivaldybių biudžetų).

2.3.2. Bendruomenių gyvybingumo seniūnijose stiprinimas per sportą (vertinimo kriterijus: seniūnijų, savo bendruomenėms reguliariai organizuojančių sporto varžybas, skaičius).

2.3.3. Sveikos gyvensenos sąlygų ir vietos sporto infrastruktūros plėtra, naudojant iš savivaldybių renkamų mokesčių gautas lėšas ir teritorinio planavimo svertus (vertinimo kriterijus: viešųjų parkų ir aikštelių, pritaikytų sportuoti, dviračių ir pėsčiųjų takų skaičius savivaldybėse).

2.3.4. Valstybinės kompensavimo už socialines sporto renginių organizavimo paslaugas sistemos įgyvendinimas pasitelkiant savivaldybių institucijas (vertinimo kriterijus: mėgėjų varžybų, kurių organizavimo išlaidas kompensavo savivaldybės administracija, skaičius; tokių varžybų, kuriose dalyvavo vaikai ir moterys, skaičius).

2.3.5. Savivaldybių „socialinio bilieto“ įsteigimas sportininkų ugdymo įstaigų lankytojams, aktyviai sportuojantiems asmenims (ir (arba) kitokia paramos ir kompensavimo sistema už naudojimąsi sporto infrastruktūros paslaugomis) (vertinimo kriterijus: sportavimo paslaugoms apmokėti panaudotos lėšos iš savivaldybių „socialinio bilieto“ biudžeto).

2.3.6. Privalomųjų sporto sąlygų įtraukimas į savivaldybių funkcijų sričiai priklausančių švietimo, sveikatos ir kitų įstaigų atnaujinimo arba statybos projektus (taip pat į būsto atnaujinimo ar aplinkos tvarkymo projektus) (vertinimo kriterijai: savivaldybių atnaujintų objektų, kuriuose sudarytos sąlygos sportuoti, skaičius; ikimokyklinio ugdymo įstaigų ir mokyklų, kuriuose neįrengta sporto infrastruktūra pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytus reikalavimus, skaičius).

2.4 uždavinys. Sukurti ir tobulinti viešųjų ir privačių investicijų tiesioginio skatinimo sistemą sporto srityje ir sudaryti jai palankias sąlygas:

2.4.1. Viešųjų ir privačių centrų, teikiančių sporto veiklos paslaugas, paklausos didinimas (mokesčių lengvatos darbdaviams už darbuotojams perkamas sportavimo paslaugas) (vertinimo kriterijus: juridinių asmenų, perkančių darbuotojams sportavimo paslaugas, skaičius).

2.4.2. Palankių sąlygų sudarymas ir tiesioginė valstybės pagalba privačiam verslui, kurio pagrindinę veiklą sudaro sporto veiklos paslaugos (PVM lengvata, valstybės kompensuojamo „socialinio bilieto“ sporto paslaugoms diegimas (vertinimo kriterijus: BVP dalis, sukuriamą verslo subjektų, kurių pagrindinė veikla susijusi su sportu).

2.4.3. Palankių sąlygų sudarymas privačiam verslui, investuojančiam į viešosios sporto infrastruktūros kūrimą (atleidimas nuo žemės, žemės nuomos ir nekilnojamojo turto mokesčių) (vertinimo kriterijus: privačių investicijų procentinė dalis įgyvendinamuose sporto infrastruktūros investicijų projektuose).

2.4.4. Viešųjų investicijų į sporto infrastruktūrą skatinimas (vertinimo kriterijus: viešųjų investicijų procentinė dalis valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų investicijų programose).

2.4.5. Valstybės prioritetų sporto infrastruktūros objektų statybai nustatymas ir įgyvendinimas (vertinimo kriterijus: numatomų statyti naujų nacionalinės, regioninės ir miesto (rajono) reikšmės sporto infrastruktūros objektų sąrašas ir jų statybų baigimo

terminai).

2.4.6. Valstybinės žemės sklypų sporto infrastruktūros objektams skyrimas lengvatine tvarka (vertinimo kriterijus: žemės sklypo skyrimo sporto infrastruktūros objektui vidutinė trukmė).

2.4.7. Statybų teritorijų planavimo ir projektavimo suderinimas su sporto plėtros poreikiais (vertinimo kriterijus: teritorijų planavimo norminių dokumentų, dar nesuderintų su sporto plėtros poreikiais, skaičius).

2.5 uždavinys. Sukurti, tobulinti ir plėtoti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo sporto srityje sistemą:

2.5.1. Platesnis valstybės pagalbos ūkio subjektams, plėtojantiems sporto verslą, taikymas (vertinimo kriterijus: valstybės pagalbos smulkiajam ir vidutiniam verslui procentinė dalis, skirta sporto sektoriui).

2.5.2. Ne mažiau kaip 50 proc. Sporto rėmimo fondo lėšų skirti projektams, kuriuose numatomas viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimas sporto plėtros srityje (vertinimo kriterijus: asignavimų pagal sporto programą projektams, kurie iš dalies finansuojami privataus sektoriaus, procentinė dalis, palyginti su visu programos biudžetu).

2.5.3. Privataus ir viešojo sektorių bendrai finansuojamų sporto sektoriaus investicijų projektų teisinio reglamentavimo tobulinimas (bendrojo finansavimo mechanizmo tobulinimas) (vertinimo kriterijus: privataus kapitalo procentinė dalis sporto infrastruktūroje).

2.5.4. Darbdavių skatinimas pirkti sportinės veiklos paslaugas savo įmonių darbuotojams (vertinimo kriterijus: darbuotojų, kuriems darbdaviai apmoka sportavimo paslaugas, skaičius).

2.5.5. Valstybės remiami nacionalinių sporto objektų projektai ir statyba bei privataus verslo skatinimas plėtoti sporto ir sveikatinimo priemones.

2.6 uždavinys. Plėtoti visų valdymo sričių, susijusių su sporto socialine funkcija, institucijų bendradarbiavimą:

2.6.1. Sporto plėtros finansavimo bazės horizontalus išplėtimas (vertinimo kriterijus: tarpinstitucinėse programose sportui skirtų asignavimų procentinė dalis).

2.6.2. Sporto veiklos ir sporto socialinės funkcijos plėtros finansavimo susiejimas su sveikatos, švietimo, karinio parengimo, socialiniais tikslais ir atitinkamai su šioms sritims skiriamomis biudžeto lėšomis (vertinimo kriterijus: sportui skirtų asignavimų procentinė dalis, palyginti su atskiroms valdymo sritims skirtomis biudžeto lėšomis).

2.6.3. Į žemės ūkio ir kaimo pertvarkos programas įtraukiama parama organizuotam sportavimui (vertinimo kriterijus: organizuotai sportuojančių asmenų procentinė dalis tarp kaimo gyventojų).

2.6.4. Kūno kultūros ir sporto departamento tiesiogiai administruojamos srities finansavimo reforma, atsižvelgiant į sporto veiklos subjektų atliekamą socialinę funkciją, kurios nefinansuoja kitos valstybės institucijos ir savivaldybės (vertinimo kriterijus: sporto socialinės funkcijos plėtrai skirtos lėšos pagal sporto plėtros programą ir jų pasiskirstymas pagal sporto veiklos subjektų atliekamas socialines funkcijas).

2.7 uždavinys. Sukurti nuoseklaus sportininkų rengimo sistemą, pertvarkant šalies sportininkų ugdymo įstaigų darbą:

2.7.1. Sportininkų rengimo sistemos įstaigomis ir organizacijomis laikyti:

2.7.1.1. pradiniam rengimui, meistriškumui ugdyti ir tobulinti – sporto klases, sporto mokyklas, sporto centrus ir sporto klubus;

2.7.1.2. rajonų ir miestų talentingiems sportininkams ugdyti – sporto gimnazijas, sporto akademijas, sporto centrus;

2.7.1.3. didelio meistriškumo sportininkams rengti – miestų didelio sportinio meistriškumo sporto centrus, jų filialus ir šalies sporto klubus (vertinimo kriterijus: sporto

klasių, sporto mokyklų, sporto centrų, sporto gimnazijų, akademijų, didelio sportinio meistriškumo sporto centrų ir šalies sporto klubų skaičius).

2.7.2. Parengti ir įgyvendinti bendruosius sportininkų ugdymo įstaigų nuostatus, naują kvalifikacinių kategorijų suteikimo sportininkų ugdymo įstaigoms tvarkos aprašą, reikalavimus sportininkų, sporto specialistų, mokslininkų, sporto medicinos specialistų ir kitų sporto darbuotojų profesinio pasirengimo ir materialinio skatinimo nuostatus (vertinimo kriterijus: parengti bendrieji sporto mokymo įstaigų nuostatai, naujas kvalifikacinių kategorijų suteikimo sportininkų ugdymo įstaigoms tvarkos aprašas, sportininkų, sporto specialistų, mokslininkų, sporto medicinos specialistų ir kitų sporto darbuotojų profesinio pasirengimo reikalavimai ir materialinio skatinimo nuostatos).

2.7.3. Kartu su švietimo, vietos savivaldos įstaigomis siekti kuo daugiau mokinių įtraukti į sporto klases, popamokinę sporto veiklą, steigti neformaliojo ugdymo institucijas gabiems ir talentingiems sportininkams rengti.

2.7.4. Be Lietuvos olimpinių rinktinių sportininkų rengimo, numatyti kintamos sudėties Lietuvos jaunių ir jaunimo strateginių sporto šakų rinktinių rengimą, mokymą, testavimą, o talentingiems, bet neturintiems sąlygų treniruotis gyvenamosiose vietose sportininkams, – centralizuotą nuolatinį mokymą, gyvenimą, maitinimą ir centralizuotą treniravimą, skiriant lėšas iš valstybės biudžeto.

2.8 uždavinys. Skatinti sporto šakų plėtojimo ir varžybinės veiklos efektyvumą:

2.8.1. Plėtojant visas sporto šakas, sukurti ir įgyvendinti metodiką, leidžiančią teikti prioritetą strateginėms sporto šakoms, kurių atstovai siekia aukštų sporto rezultatų, garsina šalį ir kurios veiksmingai prisideda prie sporto socialinės funkcijos plėtros (vertinimo kriterijus: sukurta ir įgyvendinta metodika, leidžianti nustatyti sporto šakų prioritetus).

2.8.2. Parengti metodikas, leidžiančias užtikrinti organizuotai sportuojantiems gyventojams ir didelio meistriškumo sportininkams optimalų varžybų skaičių ir lygį (vertinimo kriterijus: metodikų, leidžiančių užtikrinti optimalų varžybų skaičių ir lygį, parengimas).

2.8.3. Remti nacionalinių sporto federacijų įgyvendinamas programas, apimančias visą sportininkų rengimo sistemą:

2.8.3.1. pasirengimą ir dalyvavimą olimpinėse žaidynėse ir pasaulio bei Europos čempionatuose, kitose svarbiausiose tarptautinėse varžybose;

2.8.3.2. ugdomąjį darbą šalies sportininkų ugdymo įstaigose;

2.8.3.3. kompleksinę varžybų sistemą, apimančią visus regionus ir žinybas (vertinimo kriterijus: paremtos nacionalinių sporto federacijų įgyvendinamos programos).

Rezultato kriterijai

Sporto klubų ir juose sportuojančių asmenų rodikliai sieks Europos Sąjungos valstybių narių vidurkį arba mažai skirsis nuo Europos Sąjungos valstybių narių vidurkio (universalių sporto klubų skaičius iki 2020 m. sieks 50 proc. visų sporto klubų skaičiaus; sportuojančių sporto klubuose asmenų skaičius nuo 91 999 (2006 m.) padidės iki 250 000 (2015 m.) ir 350 000 (2020 m.); gyventojų, teigiančių, kad sporto klubai sudaro sąlygas jiems sportuoti, procentinė dalis išaugs nuo 42 proc. (2006 m.) iki 60 proc. (2015 m.) ir 75 proc. (2020 m.).

Sporto federacijų, sąjungų, asociacijų, veikiančių pagal Kūno kultūros ir sporto departamento patvirtintas valstybės iš dalies finansuojamas sporto šakų plėtros programas, skaičius sieks 40 (2015 m.) ir 50 (2020 m.).

Visose seniūnijose bus reguliariai rengiamos vietos bendruomenių sporto varžybos.

Privataus sektoriaus finansinis indėlis į sporto plėtrą iki 2020 m. sieks ne mažiau kaip pusę visų šiam sektoriui skirtų lėšų.

Veiks ir bus nuosekliai plėtojamos tarpinstitucinės sporto plėtros finansavimo programos (bendros su švietimo, krašto apsaugos, socialinių reikalų, sveikatos apsaugos sistemomis, kaimo socialinės integracijos iniciatyvomis): du trečdaliai valstybės lėšų, skirtų sporto plėtrai 2020 m., bus skiriama per koordinuojamas tarpinstitucines programas, iki 2015 m. ši dalis sieks 50 proc. (likusios dalies asignavimus valdys tik Kūno kultūros ir sporto departamentas).

Bus parengti bendrieji sportininkų ugdymo įstaigų nuostatai, sportininkų, sporto specialistų, mokslininkų, sporto medicinos specialistų ir kitų sporto darbuotojų profesinio pasirengimo reikalavimai ir apibrėžtos materialinio skatinimo nuostatos, parengti bendrieji sporto mokymo įstaigų nuostatai, sportininkų, sporto specialistų, mokslininkų, sporto medicinos specialistų ir kitų sporto darbuotojų profesinio pasirengimo reikalavimai bei materialinio skatinimo normos.

Bus sukurtos ir įgyvendintos metodikos, leidžiančios nustatyti sporto šakų prioritetus, užtikrinti optimalų varžybų skaičių ir lygį; bus paremtos prioritetinės nacionalinių sporto federacijų įgyvendinamos programos.

3 tikslas. Plėtoti sporto srities žmogiškuosius išteklius (didėjančiam sporto vaidmeniui visuomenėje užtikrinti)

Plėtoti sporto srities žmogiškuosius išteklius, kad jie būtų pakankami tarpinstitucinėms socialinėms programoms įgyvendinti (didėjančiam sporto vaidmeniui visuomenėje užtikrinti).

Žmogiškieji ištekliai turi būti planuojami ir jų plėtra įgyvendinama ne tik ir ne tiek vidiniams sporto sektoriaus poreikiams tenkinti. Šioje strategijoje nustatytus sporto socialinės funkcijos plėtros tikslus ir uždavinius įmanoma įgyvendinti tik tuo atveju, jeigu sporto specialistų parengimas ir jų darbo vietų kūrimas bus tiesiogiai siejamas su sporto vaidmens vietos bendruomenėse ir savivaldoje sustiprinimu ir pačių bendruomenių gyvybingumo programomis, nevyriausybinių sporto organizacijų dalyvavimu įgyvendinant tokias programas, taip pat kitas universalias ir specialiąsias socialines programas. Atsižvelgiant į didžiulės ir staigios plėtros poreikį, iki šiol buvęs akademinis specialistų rengimas ir Vyriausybės įgaliotos institucijos vykdomas sporto veiklos leidimų išdavimas nėra ir negali būti pakankami. Todėl šioje strategijoje planuojamos priemonės, skatinančios itin aktyvų viešojo administravimo ir akademinų institucijų bendradarbiavimą su nevyriausybėmis sporto organizacijomis, taip pat bendradarbiavimą tarp institucijų ir bendradarbiavimą su privataus sektoriaus atstovais. Neišvengiamai turi išaugti specialistų, neturinčių specialaus universitetinio išsilavinimo, skaičius (atitinkamai išaugtų sporto veiklos leidimus turinčių tokių specialistų procentinė dalis tarp visų šios srities specialistų, taip pat laikinai išaugtų specialistų, iš viso neturinčių universitetinio išsilavinimo, procentinė dalis). Akademinų institucijų veikla turi būti orientuota į ilgalaikius Strategijos uždavinius.

Uždaviniai:

- 3.1. Tobulinti universitetinį sporto specialistų rengimą.
- 3.2. Parengti ir įgyvendinti naują sporto specialistų kvalifikacijos tobulinimo sistemą.
- 3.3. Europoje rekomenduojamo trenerių rengimo modelio pagrindu sukurti sporto veiklos leidimų sistemą.
- 3.4. Pertvarkyti viešojo sektoriaus sporto specialistų darbo apmokėjimo sistemą.
- 3.5. Parengti ir įgyvendinti sporto veteranų įtraukimo į naują profesinę veiklą programas.
- 3.6. Tobulinti sporto medicinos specialistų rengimą, kaip neatskiriamą Lietuvos sporto medicinos plėtros programos dalį.
- 3.7. Parengti ir įgyvendinti Lietuvos didelio meistriškumo sportininkų rengimo programą.

Priemonės, veiksmų kryptys:

3.1 uždavinys. Tobulinti universitetinį sporto specialistų rengimą:

3.1.1. Sporto specialistų rengimo sistemos reforma, suteikiant nevyriausybiniams sporto organizacijoms, savivaldybių institucijoms ir verslo įmonių asociacijoms užsakovo funkcijas Lietuvos kūno kultūros akademijoje (vertinimo kriterijus: sporto specialistų, parengtų socialinių partnerių užsakymu, skaičius ir procentinė dalis, palyginti su bendru Lietuvos kūno kultūros akademijoje parengtų specialistų skaičiumi kiekvienais metais).

3.1.2. Sporto specializacijos steigimas ir specialistų rengimo plėtra kitose aukštosiose

mokyklose (vertinimo kriterijus: parengtų sporto specialistų skaičius universitetinėse aukštosiose mokyklose, išskyrus Lietuvos kūno kultūros akademiją).

3.1.3. Sporto specialistų kvalifikacijos tobulinimo aukštosiose mokyklose dalies funkcijų perdavimas sporto federacijoms, verslo atstovams; bendrų mokymo centrų steigimas su sporto federacijomis, verslo asociacijomis ir kitomis organizacijomis (vertinimo kriterijai: bendrų su socialiniais partneriais įsteigtų mokymo centrų skaičius; sutarčių su sporto federacijomis ir verslo asociacijomis dėl bendradarbiavimo specialistų tobulinimo srityje skaičius).

3.2 uždavinys. Parengti ir įgyvendinti sporto specialistų kvalifikacijos tobulinimo sistemą:

3.2.1. Įvairiose srityse ir sektoriuose dirbančių sporto specialistų poreikio tobulinti savo profesinį pasirengimą ir galimybių teikti tokias paslaugas suderinimas (vertinimo kriterijai: sporto specialistų kvalifikacijos tobulinimo poreikių apibendrinimas pagal atliekamus tyrimus; susisteminti duomenys apie įvairių sričių ir įvairios kvalifikacijos sporto specialistų tobulinimosi paslaugų pasiūlą).

3.2.2. Sporto specialistų tobulinimosi kursų organizavimo dalinis perdavimas atskirų sporto šakų federacijoms, pasiekusioms tam reikalingą kvalifikacinį lygmenį (akredituotoms tokiai veiklai) (vertinimo kriterijus: sporto federacijų, akredituotų rengti sporto specialistų tobulinimosi kursus (teikti mokymo paslaugas), skaičius).

3.3 uždavinys. Taikant Europoje rekomenduojamą trenerių rengimo modelį sukurti sporto veiklos leidimų sistemą:

3.3.1. Tarptautinės patirties diegimas, suteikiant teisę išduoti sporto veiklos leidimus, sporto veiklos leidimų grupes profesionaliajam ir mėgėjų sportui bei darbui su vaikais (vertinimo kriterijus: sporto veiklos leidimų, kuriuos per metus išdavė sporto federacijos, procentinė dalis, palyginti su bendru per metus išduotų sporto veiklos leidimų skaičiumi; tokių sporto veiklos leidimų skaičius pagal grupes).

3.3.2. Tarptautinių licencijų pripažinimas Lietuvos sportininkų ugdymo įstaigose (vertinimo kriterijus: sporto specialistų licencijų, įgytų kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse, legalizavimo vidutinė trukmė Lietuvoje; sąrašas šalių, kuriose sporto specialistams išduotos licencijos galioja be naujo licencijavimo ar papildomų licencijavimo procedūrų).

3.4 uždavinys. Pertvarkyti viešojo sektoriaus sporto specialistų darbo apmokėjimo sistemą:

3.4.1. Sporto specialistų darbo vietų planavimas seniūnijose, kitais savivaldybių institucijų lygmenimis, ministerijose ir kitose valstybės institucijose ir įstaigose (vertinimo kriterijus: sporto specialistų darbo vietų skaičius seniūnijose, savivaldybių institucijose, ministerijose, kitose valstybės institucijose ir įstaigose).

3.4.2. Sporto specialistų darbo vietų planavimas sportininkų ugdymo įstaigose, sporto klubuose, sporto federacijose ir sporto sektoriaus verslo struktūrose (vertinimo kriterijus: sporto specialistų darbo vietų skaičius sporto klubuose, federacijose, sportavimo paslaugas teikiančiose įmonėse).

3.4.3. Viešojo sektoriaus sporto specialistų darbo apmokėjimo sistemos tobulinimas, siekiant pritraukti ir išugdyti jaunus sporto specialistus (vertinimo kriterijus: sporto sektoriaus jauno specialisto vidutinis darbo užmokestis ir jo santykis su šalies darbuotojų mėnesiniu vidutiniu darbo užmokesčiu).

3.4.4. Viešojo sektoriaus sporto specialistų darbo apmokėjimo sistemos tobulinimas, siekiant sudaryti sąlygas jiems konkuruoti su kitų sektorių specialistais Lietuvos darbo rinkoje (vertinimo kriterijus: sporto specialistų vidutinis darbo užmokestis ir jo santykis su šalies darbuotojų vidutiniu mėnesiniu darbo užmokesčiu).

3.4.5. Viešojo sektoriaus sporto specialistų darbo apmokėjimo sistemos tobulinimas,

siekiant išugdyti ir išsaugoti aukštos kvalifikacijos sporto specialistus Lietuvoje ir sudaryti sąlygas jiems konkuruoti tarptautinėje rinkoje (vertinimo kriterijus: aukštos kvalifikacijos sporto specialistų vidutinis mėnesinis darbo užmokestis ir jo santykis su Europos Sąjungos darbuotojų vidutiniu mėnesiniu darbo užmokesčiu).

3.5 uždavinys. Parengti ir įgyvendinti sporto veteranų įtraukimo į naują profesinę veiklą programas:

3.5.1. Sporto veteranų įtraukimas į Nacionalinės sporto visiems plėtros programos ir kitų socialinių sporto programų įgyvendinimą (vertinimo kriterijus: sporto veteranų, dalyvaujančių įgyvendinant Nacionalinę sporto visiems plėtros programą, skaičius).

3.5.2. Sporto veteranų įtraukimas į didelio meistriškumo sportininkų rengimo programos įgyvendinimą (vertinimo kriterijus: sporto veteranų, dalyvaujančių įgyvendinant didelio meistriškumo sportininkų rengimo programą, skaičius).

3.5.3. Sporto vadybos tobulinimosi kursų sporto veteranams plėtra (vertinimo kriterijus: sporto veteranų, baigusių sporto vadybos tobulinimosi kursus, skaičius).

3.6 uždavinys. Tobulinti sporto medicinos specialistų rengimą, kaip neatskiriamą Lietuvos sporto medicinos plėtros programos dalį:

3.6.1. Sporto medicinos specialistų rengimas Vilniaus universiteto Medicinos fakultete ir Sveikatos mokslų universitete (vertinimo kriterijus: parengtų sporto medicinos specialistų skaičius kiekvienais metais).

3.6.2. Bendrosios praktikos gydytojų ir kitų medicinos darbuotojų mokymas sporto medicinos pagrindų (vertinimo kriterijus: sporto medicinos dalyko valandų per savaitę vienam studentui skaičius aukštosios medicinos mokyklos studijų programoje).

3.6.3. Sporto medicinos specialistų įtraukimas į jaunųjų sportininkų atranką ir jų sveikatos priežiūrą (vertinimo kriterijus: jaunųjų sportininkų, atrenkamų sporto karjerai, sveikatos priežiūros statistika).

3.6.4. Kitų sporto specialistų mokymas nustatyti fizinius krūvius, organizuoti sportininkų ir sportuojančių asmenų sveikatos priežiūrą (vertinimo kriterijus: sporto medicinos tobulinimosi kursų dalyvių skaičius).

3.6.5. Rekreacijos, sveikatinimo ir reabilitacijos paslaugų plėtros derinimas su mėgėjų ir profesionaliojo sporto plėtra (vertinimo kriterijus: sportininkų, dalyvavusių valstybės remiamose rekreacijos programose, skaičius kiekvienais metais).

3.7 uždavinys. Parengti ir įgyvendinti Lietuvos didelio meistriškumo sportininkų rengimo programą:

3.7.1. Sporto specialistų, rengiančių didelio meistriškumo sportininkus, gebėjimų ugdymas (vertinimo kriterijai: pagal aukščiausius tarptautinius standartus rengiamų Lietuvos sportininkų skaičius; aukščiausios kvalifikacijos sporto specialistų skaičius).

3.7.2. Tarptautinių sporto laimėjimų didinimas (vertinimo kriterijai: sportininkų, iškovojuusių apdovanojimus tarptautinėse varžybose, skaičius; sportininkų, iškovojuusių prizines vietas olimpinėse žaidynėse, skaičius; sportininkų, iškovojuusių prizines vietas pasaulio ir Europos čempionatuose, skaičius).

3.7.3. Sporto srityje perspektyvių jaunuolių atrankos gerinimas, palankių mokytis ir sportuoti sąlygų sudarymas (vertinimo kriterijus: sporto srityje perspektyvių jaunuolių skaičius pagal sporto šakas).

3.7.4. Palankių mokymosi sąlygų sudarymas didelio meistriškumo sportininkams, studijuojantiems kolegijose ir universitetuose (vertinimo kriterijai: stipendijų skaičius, studijų ir mokesčių tvarka, egzaminų laikymo tvarka, bendrabučių suteikimo tvarka).

Rezultato kriterijai

Bendras viešojo sektoriaus sporto specialistų darbo vietų skaičius per septynerius metus bus

beveik dvigubai didesnis (nuo 8 759 vietų 2007 m. iki 15 000 vietų 2015 m.) ir 2,5 karto didesnis 2020 m. (20 000).

Dešimt kartų išaugs etatinių sporto mokslininkų (paprastai dirbančių pagal tarptautinius mokslo projektus) darbo vietų skaičius (2015 m. pasieks 20 darbo vietų, 2020 m. – 30 darbo vietų).

Sporto specialistų, turinčių sporto veiklos leidimus, skaičius nuo 507 (2006 m.) išaugs iki 10 000 (2015 m.) ir 2020 m. sieks 100 proc. (20 000).

Sporto medicinos specialistų skaičius 2020 m. sieks 1 000.

Didelio meistriškumo sportininkų skaičius nuo 7 432 (2006 m. nacionalinių rinktinių nariai) išaugs iki 15 000 (2015 m.) ir 20 000 (2020 m.).

4 tikslas. Sukurti bazinę sporto infrastruktūrą mėgėjams ir didelio meistriškumo sportininkams

Sukurti ir (arba) atnaujinti bazinę sporto infrastruktūrą, kad ji būtų tolygiai išplėtotą visuose Lietuvos regionuose, prieinama kiekvienam gyventojui jo aplinkoje ir sudarytų tinkamas sąlygas įvairaus amžiaus žmonių fiziniam aktyvumui, mėgėjams ir didelio meistriškumo sportininkams.

Valstybė viena neturi galimybių sukurti tinkamų sąlygų mėgėjų sportui ir sveikai gyvensenai plėtoti. Švietimo įstaigų ir savivaldybių institucijų tvarkoma sporto infrastruktūra yra nepakankama, jos atnaujinimo ir plėtros tempai per lėti. Pastaraisiais metais mažėja sporto bazių dėl chaotiško jų privatizavimo ir funkcinės paskirties keitimo. Prastėja Lietuvos gyventojų gyvenimo kokybė (įskaitant sportavimui ir sveikai gyvensenai palankią aplinką), nes dėl komercinių priežasčių nuolat tankinama urbanizuota gyvenamoji aplinka, o funkcinio teritorijų planavimo metodikos neatitinka sveikos gyvensenos poreikių. Tokia padėtis nesuderinama su šios strategijos tikslais. Siekdama greitai ją pakeisti, valstybė, kur įmanoma, turi pritaikyti ir panaudoti sportavimo reikmėms šalies gamtinę aplinką, rekreacines bazines, kurti bendrą viešąją infrastruktūrą, palankią žmonių fiziniam aktyvumui ir sveikai gyvensenai. Švietimo įstaigų sporto infrastruktūrai atnaujinti ir plėtoti turi būti daug plačiau naudojamos Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos, kitos tarptautinio finansavimo galimybės (tarptautinių federacijų, įvairių fondų parama). Investicijų projektams skirtos viešojo finansavimo lėšos turi būti derinamos su privataus sektoriaus lėšomis.

Uždaviniai:

4.1. Lietuvos gamtines ir rekreacines sąlygas plačiau pritaikyti mėgėjų ir profesionaliajam sportui.

4.2. Sukurti ir tobulinti viešosios infrastruktūros (būsto, transporto, poilsio ir kitos infrastruktūros) planavimo ir veiksmų koordinavimo sistemą, sudarančią sąlygas žmonių sveikai gyvensenai ugdyti, fiziniam aktyvumui didinti.

4.3. Sudaryti sąlygas, kad švietimo įstaigų atnaujinimo projektuose būtų griežtai laikomasi sporto infrastruktūros atnaujinimo ir (arba) sukūrimo reikalavimų.

4.4. Nustatyti ir įgyvendinti minimalius reikalavimus, taikomus vietos sporto ir sveikatinimo infrastruktūrai.

4.5. Derinti viešojo ir privataus sektorių investicijų lėšas universalios sporto infrastruktūros tinklui optimizuoti nacionaliniu ir regionų mastu.

4.6. Sukurti sporto medicinos centrų tinklą, kaip neatsiejamą Lietuvos sporto medicinos plėtros programos įgyvendinimo dalį.

4.7. Sukurti sporto infrastruktūros objektų, atitinkančių naujausius tarptautinius reikalavimus ir pritaikytų didelio meistriškumo sportininkams rengti, tinklą.

Priemonės, veiksmų kryptys:

4.1 uždavinys. Lietuvos gamtines ir rekreacines sąlygas plačiau pritaikyti mėgėjų ir profesionaliajam sportui:

4.1.1. Prioritetų investiciniams projektams, kuriems įgyvendinti nereikia didelių lėšų

kuriant sporto infrastruktūrą ir panaudojant Lietuvos gamtinės aplinkos pranašumus, nustatymas (vertinimo kriterijus: investicijų projektų, skirtų aplinkos sutvarkymui, pritaikant ją sportui, fiziniam aktyvumui, įgyvendintų iki 2020 m., skaičius ir bendra jiems panaudotų viešųjų investicijų lėšų suma).

4.1.2. Pradiniu strategijos įgyvendinimo etapu nustatytas prioritetas sparčiai plėtoti tas strategines sporto šakas, kurias kultivuoti užtenka gamtinės arba artimos gamtinei aplinkos ir minimalaus inventoriaus (vertinimo kriterijus: sporto federacijų, sąjungų, asociacijų, kurių sporto šakų plėtros programose nustatytos valstybės ir (arba) savivaldybių finansuojamos priemonės sporto infrastruktūrai pritaikyti prie gamtinės aplinkos, sąrašas).

4.2 uždavinys. Sukurti ir tobulinti viešosios infrastruktūros (būsto, transporto, poilsio ir kitos infrastruktūros) planavimo ir veiksmų koordinavimo sistemą, sudarančią sąlygas žmonių sveikai gyvensenai ugdyti, fiziniam aktyvumui didinti:

4.2.1. Investicijų projektų, susijusių su žmonių fiziniu aktyvumu, sveika gyvensena ir tinkamos sportavimo aplinkos kūrimu, ir tvarios plėtros skatinimas (vertinimo kriterijus: investicijų projektų, skatinančių fizinį aktyvumą, sveiką gyvenseną ir kuriančių tam tinkamą aplinką, skaičius iki 2020 m. ir bendra jiems panaudotų viešųjų investicijų lėšų suma).

4.2.2. Kuo skubesnis teritorijų planavimo ir statybos normatyvų, susijusių su žmonių sveika gyvensena ir sportavimu, parengimas, tobulinimas ir griežta kontrolė (vertinimo kriterijus: priimti teisės aktai, keičiantys teritorijų planavimo normas ir tvarką; nustatyti jų įgyvendinimo stebėsenos įpareigojimai).

4.2.3. Būtinų reikalavimų, taikomų dviračių transporto infrastruktūrai, pėsčiųjų takams, parkams, sporto aikštelėms, įvairiems sporto statiniams, nustatymas ir įgyvendinimas (vertinimo kriterijai: dviračių takų kilometrų skaičius administracinio vieneto teritorijoje, skaičiuojant 10 000 gyventojų, darnus erdvinis jų tinklas, įskaitant automobilių stovėjimo aikšteles, iki 2020 m.; parkų ir poilsio zonų, pritaikytų sportavimui, skaičius).

4.2.4. Būsto atnaujinimo, transporto restruktūrizavimo projektų, sudarančių palankias sąlygas fiziniam aktyvumui, įgyvendinimas, derinant įvairių šaltinių lėšas ir Kūno kultūros ir sporto departamentui administruojant tokius projektus kartu su Aplinkos ministerija ir Susisiekimo ministerija (vertinimo kriterijai: daugiabučių namų, kuriuose įrengtos skirtos sportuoti viešosios erdvės, skaičius; viešojo transporto maršrutų, kurių pagrindinės linijos integruotos į dviračių takų infrastruktūrą, skaičius).

4.2.5. Sporto infrastruktūros pritaikymo neįgaliesiems projektų įgyvendinimas (vertinimo kriterijus: infrastruktūros objektų, pritaikytų neįgaliesiems sportuoti, skaičius 10 000 gyventojų).

4.3 uždavinys. Sudaryti sąlygas, kad švietimo įstaigų atnaujinimo projektuose būtų griežtai laikomasi sporto infrastruktūros atnaujinimo ir (arba) sukūrimo reikalavimų:

4.3.1. Infrastruktūros ir mokymo priemonių reikalavimų, taikomų kokybiškam ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų kūno kultūros bendrųjų programų įgyvendinimui mokymo įstaigose, parengimas, nustatant privalomų sporto šakų, kurių infrastruktūros ir inventoriaus prieinamumas turi būti užtikrintas, sąrašą, vadovaujantis Lietuvos higienos norma HN 21:2010 „Bendrojo lavinimo mokykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta sveikatos apsaugos ministro 2010 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. V-60 (Žin., 2010, Nr. [14-678](#)) (vertinimo kriterijus: sporto šakų, kurių infrastruktūros ir inventoriaus prieinamumas užtikrintas visose švietimo įstaigose, sąrašas).

4.3.2. Skatinti švietimo įstaigų sporto infrastruktūros pritaikymą bendruomenės poreikiams (vertinimo kriterijus: švietimo įstaigų, sudarančių galimybę vietos bendruomenei naudotis švietimo įstaigos sporto infrastruktūra, skaičius).

4.3.3. Sporto infrastruktūros plėtra aukštesiose mokyklose, siekiant sudaryti minimalias sąlygas studentų sportui ir sportavimui (vertinimo kriterijus: aukštųjų mokyklų, kuriose dar nėra reikiamos sporto infrastruktūros, skaičius ir sąrašas).

4.4 uždavinys. Nustatyti ir įgyvendinti minimalius reikalavimus, taikomus vietos sporto ir sveikatinimo infrastruktūrai:

4.4.1. Savivaldybių investicijų programų, kuriose numatomas minimalios sporto ir sveikatinimo infrastruktūros miestuose, miesteliuose ir kaimuose (pagal atskirus kvartalus ir mikrorajonus) įrengimas, įgyvendinimas (vertinimo kriterijus: miestų, miestelių ir kaimų, kuriuose dar nėra įrengta reikiama minimali vietos sporto ir sveikatinimo infrastruktūra, skaičius ir sąrašas).

4.4.2. Konkrečios savivaldybės biudžeto lėšų dalies skyrimas sporto ir sveikatinimo infrastruktūros investicijoms (vertinimo kriterijus: savivaldybių investicijų lėšos, skirtos vietos sporto ir sveikatinimo infrastruktūrai).

4.5 uždavinys. Derinti viešojo ir privataus sektorių investicijų lėšas universalios sporto infrastruktūros tinklui optimizuoti nacionaliniu ir regionų mastu:

4.5.1. Sporto infrastruktūros tinklo plėtra regionuose iki padėties, artimos vidutiniams Europos Sąjungos rodikliams (nustatant konkretų sąrašą nuo seniūnijų lygmens iki valstybinės reikšmės objektų) (vertinimo kriterijus: sporto infrastruktūros objektų skaičius 10 000 gyventojų).

4.5.2. Specializuotų sporto bazių tinklo plėtra (vertinimo kriterijus: specializuotų sporto bazių skaičius 10 000 gyventojų).

4.5.3. Atskirų žinybų (krašto apsaugos, švietimo, sveikatos apsaugos, žemės ūkio ir kitų) sporto infrastruktūros investicijų projektų įgyvendinimas; bendradarbiavimas juos įgyvendinant su privačiu sektoriumi ir nevyriausybinėmis organizacijomis (vertinimo kriterijus: sporto infrastruktūros investicijų projektų atskirose valdymo srityse statistika: objektų skaičius, investicijų mastas, šaltiniai ir kita).

4.5.4. Sporto infrastruktūros plėtrai ir jos naudojimui taikyti ir tobulinti Lietuvos Respublikos koncesijos įstatyme apibrėžtus teisinius mechanizmus, siekiant į viešųjų sporto bazių statybą, įrengimą ir naudojimą plačiau įtraukti privačius subjektus (vertinimo kriterijus: sporto bazių, kurias Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo nustatyta tvarka administruoja privatūs subjektai, skaičius).

4.5.5. Viešosios sporto infrastruktūros plėtros srityje nustatyti prioritetą valstybės investicijų projektams, kuriems įgyvendinti taikomi bendrojo finansavimo mechanizmai (Europos Sąjungos lėšomis ir (arba) privataus sektoriaus bei savivaldybių institucijų ir kitų organizacijų lėšomis) (vertinimo kriterijai: su sporto infrastruktūros plėtra susijusių projektų, kuriems naudojamos Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos, skaičius ir investicijų mastas; privačių investicijų procentinė dalis sporto infrastruktūros plėtros viešųjų investicijų projektuose).

4.5.6. Indėlio į žmonių fizinio aktyvumo ir sveikatinimo plėtrą kriterijaus įvedimas nagrinėjant ir parenkant visus Europos Sąjungos ir (arba) valstybės finansuojamus investicijų projektus; Kūno kultūros ir sporto departamento atstovo įtraukimas į projektų vertinimo ir atrankos komisijas (vertinimo kriterijai: viešųjų investicijų projektų, kuriuose teigiamai įvertintas indėlis į žmonių fizinio aktyvumo ir sveikatinimo plėtrą, procentinė dalis, palyginti su bendru nurodytu laikotarpiu įgyvendinamų investicijų projektų skaičiumi, Kūno kultūros ir sporto departamento atstovų atliktų investicijų projektų vertinimų skaičius per metus).

4.6 uždavinys. Sukurti sporto medicinos centrų tinklą, kaip neatsiejamą Lietuvos sporto medicinos plėtros programos įgyvendinimo dalį:

4.6.1. Pirminės sveikatos priežiūros grandies sporto medicinos centrų tinklo sukūrimas (vertinimo kriterijus: sporto medicinos centrų skaičius 10 000 gyventojų kiekvienoje savivaldybėje).

4.6.2. Regioninių sporto medicinos centrų tinklo sukūrimas (vertinimo kriterijus: savivaldybių, kuriose dar neveikia regioniniai sporto medicinos centrai pagal Sveikatos

apsaugos ministerijos ir Kūno kultūros ir sporto departamento nustatytus reikalavimus, skaičius ir sąrašas).

4.7 uždavinys. Sukurti sporto infrastruktūros objektų, atitinkančių naujausius tarptautinius reikalavimus ir pritaikytų didelio meistriškumo sportininkams rengti, tinklą:

Pagal šalies sporto rezultatus ir Europos Sąjungos ir pasaulio praktiką sudarytas sąrašas populiarių (strateginių) sporto šakų, kurioms plėtoti per nustatytą laikotarpį siekiama įrengti sporto bazes, skirtas didelio meistriškumo sportininkams ugdyti (vertinimo kriterijus: strateginių sporto šakų, turinčių sporto bazes didelio meistriškumo sportininkams ugdyti, skaičius).

Rezultato kriterijai

Visoje šalyje bus sukurta sportuoti pritaikyta parkų ir poilsio zonų infrastruktūra, atitinkanti vidutinius Europos Sąjungos standartus (2015 m. – 10 000 gyventojų viena tokia zona ar parkas; 2020 m. – dvi tokios zonos ar parkai).

Didžiojoje šalies dalyje bus sukurta ekologiško (fizinį judrumą ir aktyvumą skatinančio) transporto infrastruktūra (miestų, miestelių ir kaimų, kuriuose įrengta dviračiams pritaikyta pagrindinių gatvių infrastruktūra, dalis 2015 m. sudarys 3 proc., 2020 m. – 50 proc.).

Visuose miestų gyvenamuose rajonuose bus įrengta minimali sporto infrastruktūra (universalų sporto aikštelių, tenkančių 10 000 gyventojų, 2015 m. bus 5, o 2020 m. – 10).

Visose švietimo įstaigose bus įrengtos universalios sporto salės ir aikštynai, tenkinantys ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų fizinio ugdymo poreikius ir pritaikyti naudotis vietos bendruomenėms.

Visose savivaldybėse bus sukurtas viešų plaukimo baseinų ir kitų būtinų sporto objektų (pagal nustatytą sąrašą) tinklas.

Rajonų savivaldybių sveikatingumo ir sporto bazių skaičius 2015 m. sieks 60 (bet ne mažiau kaip po vieną kiekviename rajone), o 2020 m. – 100.

Visų strateginių (tarptautiniu mastu konkurencingų) sporto šakų sportininkai galės naudotis veikiančiomis sporto bazėmis (iki 2015 m. tokių bazių bus 10, 2020 m. – 15).

Pirminės sveikatos priežiūros grandyje veiks sporto medicinos centrų infrastruktūra, o kiekvienoje miesto ar rajono savivaldybėje – miesto, rajono sporto medicinos centras (iki 2020 m. 10 000 gyventojų teks ne mažiau kaip du sporto medicinos centrai).

VIII. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA

Tik tinkamai organizuota stebėsenos sistema gali užtikrinti šios strategijos įgyvendinimo kontrolę, pakankamas jos tikslų ir rezultatų suvokimo visuomenėje sąlygas, taip pat ir didesnę jos priemonių veiksmingumą, strateginių išvadų pagrįstumą ir naujų, patikslintų išvadų galimybes.

Uždaviniai:

1. Diegti patikimą specializuotos sporto statistikos sistemą sporto sektoriuje.
2. Įtraukti socialinius sporto veiklos rodiklius į kasmetę šios strategijos uždavinių įgyvendinimo stebėseną.
3. Vertinti Strategijos sprendinių ir su ja susijusių sporto plėtros srities valstybės programų ir priemonių efektyvumą.
4. Rengti ir diegti fizinį aktyvumą ir sportavimą skatinančių programų poveikio žmonių gyvenimo kokybei ir visuomenės sanglaudai vertinimo kriterijų mokslines metodikas.

Priemonės, veiksmų kryptys:

1 uždavinys. Diegti patikimą specializuotos sporto statistikos sistemą:

- 1.1. Statistinių duomenų patikimumo ir tarptautinio palyginamumo kriterijų parengimas ir tobulinimas (vertinimo kriterijus: parengtų ir patobulintų statistinių duomenų patikimumo ir

palyginamumo metodikų skaičius iki 2015 ir 2020 m.).

1.2. Periodiškas kontrolinių statistinių ir sociologinių tyrimų atlikimas (vertinimo kriterijus: kontrolinių tyrimų skaičius iki 2020 m.).

2 uždavinys. Įtraukti socialinius sporto veiklos rodiklius į kasmetę šios strategijos uždavinių įgyvendinimo stebėseną:

2.1. Statistiškai matuojamų rodiklių, susijusių su sporto socialinės funkcijos plėtra, išplėtimas (vertinimo kriterijai: ligų, priklausančių nuo fizinio aktyvumo trūkumo, dažnio rodikliai; socialinės dezintegracijos reiškinių, kuriuos mažina sporto veikla, rodikliai; įvairių socialinių grupių dalyvavimo sporto veikloje rodikliai).

2.2. Statistinių duomenų analizės ir sporto viešosios politikos efektyvumo ataskaitų, taip pat ateities prognozių ir planų pateikimas viešai skelbti kiekvienais metais (vertinimo kriterijai: sporto statistikos ataskaitų ir prognozių publikacijų periodinėje spaudoje skaičius; radijo ir televizijos laidų, skirtų sporto statistikai, skaičius kiekvienais metais).

2.3. Statistinės informacijos, susijusios su sporto plėtros rodikliais (duomenų ir jų analizės), skelbimas plačiai prieinamose interneto svetainėse, taip pat specializuotuose leidiniuose (vertinimo kriterijus: interneto svetainių ir (arba) informacinių sistemų, kuriose pateikiama sporto statistika, lankomumo statistika kiekvienais metais).

3 uždavinys. Vertinti Strategijos sprendinių ir su ja susijusių sporto plėtros srities valstybės programų ir priemonių efektyvumą:

Vyriausybės įgaliotos institucijos programinio bendradarbiavimo su Lietuvos statistikos departamentu ir specializuotomis visuomenės informavimo priemonėmis, nagrinėjančiomis mėgėjų ir profesionaliojo sporto būklę, plėtra (vertinimo kriterijus: Strategijos ir jos įgyvendinimo programose apibrėžtų rodiklių statistiniai matavimai – rodiklių, kurie statistiškai dar nematuojami, skaičius ir sąrašas).

4 uždavinys. Rengti ir diegti fizinį aktyvumą ir sportavimą skatinančių programų poveikio žmonių gyvenimo kokybei ir visuomenės sanglaudai vertinimo kriterijų mokslines metodikas:

Vyriausybės įgaliotos institucijos programinio bendradarbiavimo su Lietuvos kūno kultūros akademija, Sveikatos mokslų universitetu, Vilniaus universiteto Medicinos fakultetu, kitomis biomedicinos ir socialinių mokslų institucijomis plėtra, siekiant mokslškai įvertinti fizinio aktyvumo ir sporto plėtros visuomenėje poveikį žmonių gyvenimo kokybės ir visuomenės sanglaudos rodikliams (vertinimo kriterijus: Vyriausybės įgaliotos institucijos ir aukštųjų mokyklų bendrų projektų, susijusių su fizinio aktyvumo ir sporto poveikio žmonių gyvenimo kokybei ir visuomenės sanglaudai tyrimais, skaičius).

IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS. NUMATOMOS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO PROGRAMOS

Šioje strategijoje nustatytiems uždaviniams įgyvendinti bus parengtos naujos ir (arba) pratęstos ir patobulintos ankstesnės programos (žr. toliau pateikiamą lentelę), kurių asignavimų valdytojas paprastai yra Vyriausybės įgaliota institucija (įgyvendinant tarpinstitucines programas Vyriausybės įgaliota institucija yra pagrindinė asignavimų valdytoja).

Strategijos tikslai ir uždaviniai	Programos	Programų pobūdis	Asignavimų valdytojai
1.1	Sveikos gyvensenos	Tarpinstitucinė,	Kūno kultūros ir sporto

Strategijos tikslai ir uždaviniai	Programos	Programų pobūdis	Asignavimų valdytojai
	propagavimo programa	nauja, viešojo finansavimo	departamentas, Sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija
1.2	Vaikų mokymo plaukti bendrojo lavinimo mokyklose programa	Tarpinstitucinė, tęstinė	Kūno kultūros ir sporto departamentas, Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybių institucijos
1.1; 2.1; 3.2; 3.4	Sporto rėmimo fondo programa	Valdymo srities, tęstinė, viešojo finansavimo	Kūno kultūros ir sporto departamentas
1.2	Sveikos gyvensenos ugdymo programa, susieta su mokymosi visą gyvenimą programomis	Tarpinstitucinė, nauja, viešojo finansavimo	Kūno kultūros ir sporto departamentas, Švietimo ir mokslo ministerija
1.2	Neformaliojo švietimo mokinio krepšelio programa	Pradėta įgyvendinti kaip Švietimo ir mokslo ministerijos valdymo srities, o turėtų būti tarpinstitucinė programa, viešojo finansavimo	Kūno kultūros ir sporto departamentas, Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybių institucijos
1.4; 2.1; 2.2; 2.3	Sporto plėtros programa	Valdymo srities, tęstinė, viešojo finansavimo	Kūno kultūros ir sporto departamentas, savivaldybių institucijos
2.1; 2.2; 2.3	Nacionalinė sporto visiems plėtros programa	Valdymo srities, tęstinė, jungtinio (bendro) finansavimo	Kūno kultūros ir sporto departamentas, savivaldybių institucijos
2.2	Atskirų (strateginių) sporto šakų plėtros programos: Lietuvos krepšinio plėtros programa; Lietuvos futbolo plėtros programa; Lietuvos lengvosios atletikos plėtros programa; Lietuvos lauko teniso plėtros programa ir kitų sporto šakų plėtros programos	Valdymo srities, naujos, jungtinio finansavimo	Kūno kultūros ir sporto departamentas, sporto šakų federacijos
2.3	Vietos bendruomenių gyvybingumo skatinimo per sportą programos	Savivaldos, tęstinės ir naujos, viešųjų investicijų	Savivaldybių institucijos, Kūno kultūros ir sporto departamentas, Žemės ūkio ministerija
2.4	Investicijų skatinimo sporto sektoriuje programa	Tarpinstitucinės, teisinės ir naujos	Kūno kultūros ir sporto departamentas, Finansų ministerija,
2.5	Viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo sporto srityje programa		Aplinkos ministerija, savivaldybių institucijos
2.6	Nepilnamečių nusikalstamumo	Tarpinstitucinės,	Kūno kultūros ir sporto

Strategijos tikslai ir uždaviniai	Programos	Programų pobūdis	Asignavimų valdytojai
	prevencijos programa; Neįgaliųjų socialinės integracijos programa	tęstinės, viešojo finansavimo	departamentas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija
2.7	Karinio parengimo programa, įtraukta į švietimo sistemą; kitos tęstinės programos ir paprogramės, kurios galėtų tapti tarpinstitucinėmis programomis (sportininkų rekreacijos (reabilitacijos), sporto veteranų socialinės integracijos, kaimo bendruomenių sporto, tautinių mažumų integracijos ir kitos); Sportininkų rengimo sistemos ir sportininkų ugdymo įstaigų veiklos programa; Sporto šakų plėtojimo ir varžybinės veiklos efektyvumo didinimo programa; Lietuvos gabių sportui vaikų ugdymo programa; kitos tarpinstitucinės programos	Tarpinstitucinės, naujos, viešojo finansavimo	Kūno kultūros ir sporto departamentas, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija, savivaldybių institucijos
3.1; 3.3	Sporto specialistų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo programa	Tarpinstitucinė, nauja, gali būti bendro finansavimo	Švietimo ir mokslo ministerija, Kūno kultūros ir sporto departamentas, sporto šakų federacijos, sporto asociacijos, verslo atstovai, aukštosios mokyklos (finansavimas numatomas iš Europos socialinio fondo lėšų pagal Nacionalinę studijų programą, patvirtintą švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2334 (Žin., 2008, Nr. 7-260))
3.2	Lietuvos sporto mokslo plėtros programa	Tarpinstitucinė, nauja, jungtinio finansavimo	Švietimo ir mokslo ministerija, Kūno kultūros ir sporto departamentas, sporto šakų federacijos, verslo atstovai
3.4; 3.5; 3.6	Sporto veiklos leidimų išdavimo sistemos tobulinimas	Valdymo srities, tęstinė, teisinio reglamentavimo	Kūno kultūros ir sporto departamentas, sporto šakų federacijos
3.8; 4.6	Lietuvos sporto medicinos plėtros programa	Tarpinstitucinė, nauja, viešojo finansavimo ir viešųjų investicijų	Kūno kultūros ir sporto departamentas, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybių

Strategijos tikslai ir uždaviniai	Programos	Programų pobūdis	Asignavimų valdytojai
			institucijos, aukštosios mokyklos (finansavimas numatomas iš Europos socialinio fondo lėšų pagal Nacionalinę studijų programą, patvirtintą švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. ISAK-2334 (Žin., 2008, Nr. 7-260))
3.9; 4.7	Didelio meistriškumo sportininkų rengimo programa	Valdymo srities, nauja, viešojo finansavimo ir viešųjų investicijų	Kūno kultūros ir sporto departamentas, sporto šakų federacijos
4.1	Gamtinės aplinkos ir rekreacinių sąlygų pritaikymo sportavimui investicinės programos	Tarpinstitucinės, naujos, viešųjų ir privačių investicijų	Kūno kultūros ir sporto departamentas, Aplinkos ministerija, savivaldybių institucijos
4.2	Viešosios infrastruktūros plėtros planavimas atsižvelgiant į sporto poreikius	Tarpinstitucinė, nauja, teisinio reglamentavimo	Kūno kultūros ir sporto departamentas, Aplinkos ministerija, Susisiekimo ministerija, savivaldybių institucijos
4.3	Švietimo įstaigų sporto infrastruktūros (įvairios paskirties sporto salių, stadionų, sporto aikštelių, baseinų ir kita) atnaujinimo programos	Tarpinstitucinės, tęstinės ir naujos, viešųjų investicijų	Švietimo ir mokslo ministerija, Kūno kultūros ir sporto departamentas, savivaldybių institucijos, mokymo įstaigų steigėjai
4.4	Savivaldybių aplinkos tvarkymo investicijų programos	Savivaldos, tęstinės ir naujos, viešųjų ir privačių investicijų	Savivaldybių institucijos, Kūno kultūros ir sporto departamentas, sporto šakų federacijos, verslo atstovai ir bendruomenės
4.5	Sporto infrastruktūros plėtros valstybės investicijų programos	Valdymo srities ir savivaldos, tęstinės ir naujos, viešųjų ir privačių investicijų	Kūno kultūros ir sporto departamentas, savivaldybių institucijos, verslo atstovai
4.6	Lietuvos sporto statistikos programa		Kūno kultūros ir sporto departamentas, Lietuvos statistikos departamentas